

# GLAS GORENJSKE

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO  
LETO XII, ŠT. 57 — CENA DIN 10.—

KRANJ, 24. JULIJA 1959

## Od priprav na deo

Pred dnevi — 22. julija so stopili v veljavo novi stanovanjski zakoni. To je splošni zakon o stanovanjskih skupnostih, zakon o stanovanjskih razmerjih, zakon o poslovnih stavbah in prostorih, zakon o lastnini na delih stavb in še zakon o stanovanjskim za-

drugab. Ti zakoni pomenijo pomembno prelomnico stanovanjske politike; znatno razširjajo sistem družbenega upravljanja na tem področju; odpirajo možnost novim oblikam financiranja stanovanjske gradnje ob neposredni udeležbi državljanov, ter tako, kar je posebno važno — omogočajo postopni odmik od dosedanjega administrativnega urejanja stanovanjskih vprašanj, najemnin itd.

V pripravah za ta pomemben korak je bilo že precej urejeno. Posebna komisija pri OLO Kranj je v zadnjih mesecih organizirala več posvetovanj s predstavniki občinskih organov.

Eden od prvih, važnih korakov je bil — z zakonom določiti okolice, kjer obstajajo pogoji za ustanovitev stanovanjskih skupnosti. Tako so na primer na seji jeseniškega občinskega odbora pred dnevi sprejeli odlok o ustanovitvi šestih stanovanjskih skupnosti na njihovem območju.

Se bolj pa je bila zadnje mesece živahna politična aktivnost v teh pripravah. Po vseh občinah je bilo več sestankov in posvetovanj političnih in družbenih organizacij, kjer so pretresali vprašanje novih stanovanjskih skupnosti. Ponekde so organizirali celo ankete, širše sestanke in skušali najti predvsem odgovor na vprašanje — kakšne servise dejavnosti stanovanjci želijo, oziroma na katerem področju želijo stanovanjci, da bi jim stanovanjska skupnost pomagala.

Priloge so, seveda, obširne. Vsaka naglica bi bila lahko samo škodljiva. Zato je OLO SZDL v Kranju sprejel stališče, da bodo predvsem poskrbeli za personalni sestav teh novih organov. Podobne, sistematične priprave so tudi v drugih krajih.

Sama uveljavitev omenjenih zakonov na dan 22. julija ne prinaša nekaj bistveno novega. Toda njihovo postopno uresničevanje v življenju bo zelo važno. Zato tudi ob prvem stvarnem delu, po tolikih pripravah ne gre bitedi, marveč iskati novsod vsebino stvari in jo prilagodevati pogojem in potrebam samega prebivalstva, katerim v korist in zaščito so bili ti zakoni tudi sprejeti.

K. M.

## Svečana proslava Dneva vstaje

# Mi ne gradimo samo ceste in tovarne, marveč gradimo tudi nove družbene odnose

## Ob 18-letnici vstaje slovenskega naroda - Množično zborovanje na Jamniku - Številne proslave po drugih krajih

V sredo je slovenski narod praznoval svoj pomemben zgodovinski dogodek — začetek upora proti tiranom in okupatorjem 22. julija 1941. Lepo vreme je omogočilo ljudem, da so množično prisostvovali tem prireditvam, pohodom in manifestacijam ter tako dokazali svojo pripadnost svobodi, napredku in socializmu ter hkrati enotnost v obrambi vseh dosežkov naše revolucije. V tam smislu so bile letošnje proslave tudi opomin in svarilo vsem, ki bi skušali ogroziti našo svobodo.

### MNOŽIČNO ZBOROVANJE NA JAMNIKU

Iz Radovljice, Predvorja, Golnika, Lancovega in drugih krajev so krenili številni avtobusi, tovornjaki... Iz Kranja proti Besnici in naprej proti Nemiljam se je dvigal oblak prahu za tolikimi vozili. Potem je krenila navzgor proti Jamniku dolga pisana kolona. Po senčnih jasad je odmevala partizanska pesem, posamezni strelji pa so pohodu vtisnili obeležje partizanske prireditve.

Hkrati se je tudi v drugi dolini, v Kropi že zbrala dolga vrsta vozil. Tjakaj so prihajali kolektivi in organizacije in nato odšli peš proti Jamniku. Mala, toda čista in lepa vasica Jamnik, je oživela. Borci, ki so poznali Jamnik in še posebno ljudi v tej partizanski vasi, so pripovedovali, kako je bilo takrat, pred 18 leti, ko so Nemci s toliko premočjo prišli iz Kroke, kako je tulila živina v gorečih hlevih in kako so domačini neomajno podpirali partizane. Njihova pripovedovanja so poslušali mladi strelci, taborniki, gasilci, brigadirji iz delovne brigade...

Prva svečanost je bila pri spomeniku narodnega heroja Lojzeta Kebeta. Podpredsednik Ob odbora ZB Vinko Kepec je govoril o njegovem liku in herojstvu. Salve iz številnih pušk so počastile njegov spomin in ob grobu je ostala vrsta vencev in šopkov, posameznikov, organizacij in društev.

Kmalu zatem se je kakih 5 tisoč udeležencev zbralo ob cesti tik nad vasjo. V imenu Občinskega komiteja ZK Kranj je odprl zborovanje Martin Košir. Pozdravil je udeležence in goste, med katerimi je bil tudi zvezni poslanec Boris Ziherl, bivši član Vojnorevolucionarnega komiteja za Gorenjsko

Tomo Brejc, sekretar GO ZB Slovenije Marjan Bertonec, predsednik Okrajnega odbora ZB Kranj Ivan Bertonec in drugi.

Stane Prezelj-Janko je tovarišu Ziherlu predal raport številnih pa-



Položili so venec na grob narodnega heroja Lojzeta Kebeta...

trol, ki so se v dolgi vrsti vzvrtnale na cestih. Zetam je govoril tovarišu Ziherlu.

### NIKDAR VEČ — OPOMIN IN SVARILLO

Tovariš Boris Ziherl je na začetku omenil Jamnik, kot svetel lik naše borbe, kjer so domačini skupno z oboževanimi enotami NOV do konca vojne neomajno vztrajali v boju, dasiravno na pogoriščih svojih lastnih domov.

Toda danes, hkrati, ko se mi spominjamo in proslavljamo našo zmago, našo svobodo, se v sosesčini vidijo razne parade vojsk, SS-ovcev itd. Prav zato morajo biti naša zborovanja hkrati tudi opomin in svarilo tistim, ki pozabljajo na nedavno zgodovino, morajo biti naš enoten glas, da se nikdar več ne sme zgoditi tisto, kar se je zgodilo 1941. leta.

Jamnik je mala, skoraj neznan vasica. Toda ni več taka kot je bila nekoč. Danes je vsa nova, lepša, preurejena. Toda tako je danes nova in preurejena vsa naša domovina. Vsa naša domovina je eno samo gradbišče. Ne zgolj gradbišče novih cest, novih tovarn in naselij, marveč tudi gradbišče novih družbenih odnosov. To so uspehi boja in dela KPJ, ki vodi naše narode, katere štiridesetletnico slavimo prav letos. Ob vsakoletnih proslavah naše vstaje beležimo nove in nove uspehe, uspehe tako na ekonomskem kot na družbenem področju. Zato naj bi bile tudi

letošnje proslave vstaje, kot je na koncu svojega govora dejal tovariš Ziherl, spomin vsem žrtvam in manifest cilja pripravljenosti za nove napore in zmage v delu za boljše bodočnost.

»Zdaj zaori pesem o svobodi...« Kulturni program je bil zbran, toda kratek. Potem so zaživela plešišča. Ob številnih pultih so se gostje hladili s pivom, po pokošenem travniku so sedeli in jedli okusen golaž — tako kot nekoč — ob izrednih izjemah. Srečanje borcev je bilo prisrčno, v nekaterih primerih, ganljivo! O dogodkih borbe so spraševali mladi brigadirji, dijakji iz francoske obale in številni udeleženci tega množičnega zborovanja. K. M.

(Nadaljevanje na 2. strani)

## Okrajno tekmovanje traktoristov

V nedeljo doldne ob 8. uri je Pokrovitelj tekmovanja je bil bilo na 2 hetara veliki arondirani parceli kmetijskega posestva Zabnica, 200 metrov pod železniškim podvozom ob cesti Kranj—Ljubljana, okrajno tekmovanje traktoristov. Sodelovalo je 21 traktorjev Fergusonov. V ekipi starejših traktoristov so

Občinski ljudski odbor Kranj, ki je zmagovalcu med starejšimi traktoristi podelil tudi prvo nagrado. Trem zmagovalcem mladincem pa je podelila nagrado Ljudska tehnika. Skupno je bilo v nagrajenih 6 starejših in trije mlajši traktoristi.



Zmagovalci tekmovanja z venci ob traktorjih

prva tri mesta zasedli: Franc Strahan, Edi Lepušek in Ivan Kohek, vsi s kmetijskega posestva Hrastje. Četrti je bil Janko Kranc, peti pa Alojz Holc, oba s kmetijskega posestva Poljče. V ekipi mladih traktoristov pa so zmagali Anton Gračner (kmetijsko posestvo Poljče) in Andrej Frelih ter Marjan Frelih (oba s kmetijskega posestva Zabnica). Tekmovanje je lepo uspelo, kljub temu, da je deževalo. — Traktoristi so tekmovali v spretnosti vožnji in oranju. Tudi pri mladincih, ki traktorjev še ne vozijo dolgo, je bilo opaziti precejšnjo večino in obvladanje stroja in dela z njim.

Okrajno tekmovanje traktoristov je imelo namen poudariti važnost kmetijske mehanizacije pri nas, ki se je na socialističnih posestvih že kar močno uveljavila, manj pa v kmetijskih zadrukah. Prav tako kot kmetijska posestva, bi morale tudi kmetijske zadruge pokazati več zanimanja za izpopolnjevanje strojne parka. Brez moderne mehanizacije v kmetijstvu namreč ne bomo mogli doseči tistih ciljev in opraviti tistih nalog, ki jih je postavil plenum glavnega odbora SZDL Jugoslavije in posvetovanje odbora SZDL Slovenije. T.

## Pred IX. Gorenjskim sejmom

# SEJEM IN NE RAZSTAVA

Se teden dni in Kranj bo spet za nekaj dni spremenil svojo podobo — postal bo pravo mravljišče. Pred dnevi smo razgovarjali z direktorjem Gorenjskega sejma, Metodom Rotarjem. Govorili smo predvsem o dveh vprašanjih, ki izhajata iz lanskoletne kritike: 1. Čeprav je imel sejem že lani podoben, da je turistično-potrošniški sejem in ne razstava, te oblike ni dosegel; 2. torkrat bo sejem res sejem in ne razstava, zato se pojavlja vprašanje, kakšne so perspektive sejma v takšni obliki? Metod Rotar je na ti dve vprašanji takole odgovoril:

»Turistični del sejma bo letos obsegal dvakrat večji prostor kot lani. Razstavljalci ne bodo zastopali le Gorenjsko, temveč vso Slovenijo in Srbijo. To ustreza perspektivi sejma — prikazoval naj bi naš alpski in kontinentalni turizem. Obmorski turizem za nas ni zanimiv, ker gravitira na Zadar, kjer že tako ali tako prirejajo tovrstne razstave. Za razliko od lani bo letošnja omogočena tudi maloprodaja predmetov, potrebnih za turizem, in turističnih uslug. Vsakdo bo lahko na sejmu sklenil pogodbo za jesensko ali zimsko letovanje. To bodo omogočili predstavniki Putnika, SAP turist-biroja in Gostinskih zbornic. Poleg tega bo na letošnjem sejmu tudi veleprodaja turističnih predmetov in uslug. 5. avgusta bo začela z delom prva turistična borza v Jugoslaviji. Tu bo združenih 30 jugoslovanskih podjetij, ki »prodajajo turizem« in predstavniki tujih dežel. Turizem torej ne bo več le turizem v sliki, razstava je drugotnega značaja, primaren je posel. S tem pa se pojavi novo vprašanje — za zimski turizem je čas sejma primeren, letni turizem pa povsem odpade. Sejem bi moral biti v mar-

cu, aprilu ali vsaj v maju, kar pa ne more biti zaradi prostorov.

Za potrošniški del sejma je letos med proizvajalci precej večje zanimanje kot prejšnja leta. Podjetja si močno prizadevajo, da bi potrošniku pokazala, kakšna mora biti trgovina. Namen sejma je, da bi omogočil potrošniku vsaj enkrat na leto najširšo izbiro blaga — od šivanke do avtomobila — ki bi ga lahko kupil po dostopnih cenah. Le-te bodo znatno nižje od cen v trgovinah. Toda spet se pojavlja vprašanje, ali je za sejem v takšni obliki primeren čas? Vsekakor ne. Delavec in uslužbenec imata izdatke za letne dopuste, kmet pa še ni prodal svojega pridelka.

Dvakrat je tovariš Rotar poudaril, da je Gorenjski sejem v novi obliki v neprimernem času in to zato, ker druge dni v letu Kranj nima primernih praznih prostorov.

»Ugotavljamo,« je nadaljeval svoje pripovedovanje, »da je zaradi prostorov in časa izhod samo v tem, da se Gorenjski sejem osamosvoji in gradi svoje lastne prostore.«

Zamisel je dokaj smela, prav gotovo pa bi jo lahko vsestransko utemeljili. Trgovske, industrijske in turistične tradicije Kranja so velike, Gorenjski sejem pa je postal že tudi tradicionalen, zato bi ga bilo nesmiselno opustiti. Z druge strani pa že vrsto let ugotavljamo, da Kranj nima primernih prostorov za razne dejavnosti niti v letnem, še manj pa v zimskem času. Pri tem mislimo na športne, kulturne in druge prireditve, ki bi lahko imele zavetišče v prostorih bodočega Gorenjskega sejma, kot so to primeri v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Leskovcu in drugod. In še več. Znano je, da so sejem-

ske ustanove dobičkanosne in nikjer ni zapisano, da bi tudi Gorenjski sejem v Kranju ne mogel postati pomemben investitor, kot so to primeri v drugih mestih. V koliko je ta zamisel ustvarljiva in potrebna, počakajmo na IX. gorenjski sejem in njegov uspeh.

Naš razgovor je Metod Rotar zaključil takole:

»Želeti bi bilo, da bi bili v Kranju v dnevih sejma Kranjčani sejemsko razpoloženi. — Trgovina, obrtniki in družbene organizacije naj bi v tem času popestrile svojo dejavnost, in ne kot je bil doslej primer, da so odhajali na dopuste. V prihodnje naj bi tudi Turističen teden v Kranju sovpadal z Gorenjskim sejmom. Sejem naj ne bo le sejem zaradi sejma, temveč naj bo to prireditev, ki bi omogočila Kranju in še posebej vsej Gorenjski, še večjo vsestransko afirmacijo širom po domovini in tudi v tujih deželah.«

B. Fajon

## Predsednik Tito na Brdu

Kranj, 23. julija — V torek je predsednik Tito nenadoma prišel znova na Brdo. Na Dan vstaje — 22. julija, je obiskal Gamsov raj nad Bašljem. V njegovem spremstvu je bil tudi tovariš Ivan Maček in drugi. Prav tako se je predsednik republike Josip Broz-Tito s svojo soprogo Jovanko ob Dnevu vstaje slovenskega ljudstva v torek zvečer udeležil sprejema, ki ga je priredil predsednik Ljudske skupščine LR Slovenije Miha Marinko.

Danes dopoldne si je predsednik Tito s svojo soprogo in predsednikom Ljudske skupščine LRS ogledal 3. mednarodno grafično razstavo v Moderni galeriji v Ljubljani; pred tem pa si je ogledal tudi senatorji Emona v Ljubljani. Popoldne pa se je s tovarišema Ivanom Mačkom, Mihom Marinkom in drugimi ustavil v Kranju. Po enournem počitku na vrtu restavracije Park je nadaljeval svojo pot. Med bivanjem v Kranju so ga pionirji iz Pokojninskega zavoda pozdravili s cvetjem, številni Kranjčani pa so ga ob prihodu in odhodu pozdravili z navdušenim ploskanjem. F.

## Rekorden promet na Ljubelju



Ceprav ne moremo trditi, da je letna turistična sezona že dosegla vrhunec, dosedanja statistika kaže, da bo letošnje leto rekordno. O tem smo se prepričali tudi v carinarnici na Ljubelju. Zvedeli smo, da prihaja čez Ljubelj dnevno povprečno okoli 150 tujih turistov, največ iz Avstrije, Nemčije, Nizozemske, Danske, Francije, Švedske in tudi iz drugih dežel. Letošnji promet je skoraj tretjino večji, kot je bil lani ali pa prejšnja leta. Zamislamo nas je tudi; zato smo v carinarnici vprašali; če je letos kaj primerov vtihotapljanja nedovoljenega blaga. Odgovorili so nam, da primerov, kakršni so bili v tem pogledu pred leti in morda tudi še lani, letos ni več. So sem pa tja majhni primeri, katerih pa skoraj ne bi mogli imenovati, da gre za nedovoljeno trgovino. Kaže torej, da je turizem res postal le turizem in nič več trgovina.

## Najprej kadrovske priprave

Na posvetovanju, ki je bilo pred dnevi pri občinskem odboru ZSDL v Kranju, so govorili o pripravah za ustanovitev novih stanovanjskih skupnosti. Menili so, da je potrebna pred formiranjem stanovanjskih skupnosti vsestranska dobra priprava. Zato bodo, kot je bilo rečeno, zbori volivcev oziroma volilne teh organov verjetno šele septembra. Do takrat pa nameravajo pripraviti zlasti predloge o tem, koga naj bi kandidirali v te organe. Od kadrovske zasedbe ozi-

roma od ljudi, ki bodo začeli orati ledino tem pomembnim družbenim organom, je precej odvisno, če bodo nove stanovanjske skupnosti ubrale pravo pot v smislu zakona, oziroma v smislu potreb samih prebivalcev na določenem področju. Zato ne kaže teh organov na hitro postavljati, marveč temeljito pripraviti razna vprašanja in še posebno predloge o državljanih, ki bi jim zaupali to novo, važno družbeno nalogo.

Na posvetovanju so imenovali sedem stanovanjskih skupnosti, ki bi prišle v poštev na področju kranjske občine. To je Zlato polje, Huje-Planina, Stražišče, Gorenja Sava, Rupa oziroma Vodovodni stolp, Center Kranja in Golnik. Za Struževo je bilo mišljenje, da nima pogojev kot jih predvideva zakon, medtem ko naj bi za Primskovo, kjer se tudi čutijo glasovi za to, še razpravljala sama terenska organizacija SZDL. -I. c.

## SPOMENIK NA OŽBOLTU

Največja proslava ob Dnevu vstaje v škofjeloški občini je bila pri Kopačevih na Ožboltu. Tam se je zbralo nad 200 preživelih borcev, svojcev padlih žrtev v teh krajih in drugih obiskovalcev. Pri Kopačevih domačiji so odkrili spomenik v spomin štirim borcem rašiške čete, ki so tam padli 31. oktobra 1941. leta, ter v spomin aktivistki, Kopačevi mami, ki so jo belogardisti ubili na pragu lastne hiše leta 1944.

Odkritja spomenika se je med drugimi udeležil preživeli prvoborec rašiške čete Cveto Novak, prvoborec Rudi Pajo in bratje Kavčič, zatem podpredsednik OLO Kranj Sveto Kobal, predsednik ObLO Škofja Loka Jože Nastran, podpredsednik Okrajnega odbora ZB Milan Žakelj, predsednik Občinskega

odbora ZB Ivo Puhar in drugi. Med mnogimi udeleženci je bila tudi 70-letna Kraličeva mama, ki je izgubila tri sinove od katerih je eden padel pri Kopačevih.

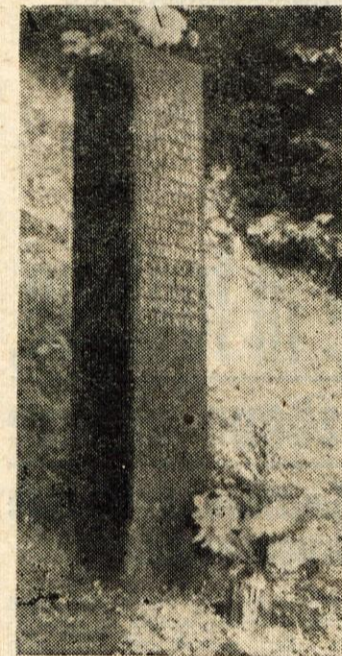
Predsednik osnovne organizacije Puštal, ki je organizirala to prireditev, je kot prvi govornik opisal pomen proslave. Za njim je govoril prvoborec Cveto Novak o vlogi rašiške čete in pomenu ljudske vstaje sploh. Slovesnost je končala s kulturnim programom.

Spomenik na Ožboltu je hkrati tudi novost v spomenikih NOB sploh. Izdelan je na poseben način, s kovanim železom, ki predstavlja zanimivo umetniško delo. Po načrtih domačina, arhitekta Toneta Mlakarja, je spomenik izdelala tovarna Plamen v Kropi. P. S.

## iz naših krajev

## ODKRITJE SPOMENIKA NA PODLJUBELJU

(Nadaljevanje s 1. strani)  
Okoli 300 Tržičanov in domačinov se je 22. julija dopoldne zbralo na Podljubelju, kjer so prisostvovali slovesnemu odkritju spominskega kamna v spomin na pred-



Spominski kamen na Podljubelju

vojno ilegalno pot preko meje, po kateri so člani KPJ in napredni delavci prenašali napredno litera-

turo. Na spominskem kamnu je zapisano: »Tu čez je vodila ena glavnih skritih steza po kateri je naša partija ilegalno pošiljala svoje člane, prejemala literaturo in vzdrževala zvezo z mednarodnim delavskim in komunističnim gibanjem.« Predsednik občinskega odbora za proslavo 40-letnice KPJ, Ivan Stucin, je otvoril svečanost, nato pa je Andrej Stegnar, član revizijske komisije CK ZK Slovenije, govoril zbranim o pomenu ilegalne steze, po kateri je nekdanji tudi sprenal literaturo. Tovariš Andrej Stegnar je tudi odkril spomenik in ga izročil v varstvo mladini Tržiča. Na proslavi je sodelovala tudi tržiška godba na pihala. Spominski kamen stoji ob zgodovinski stezi nad startom tradicionalnih ljubeljskih avtomoto dirk.

B. F.

## DVA NOVA PRAPORA NA BLEDU

Prebivalci občine Bled so 22. julija zaključili občinski praznik. V okviru tega praznovanja je bilo več kulturnih prireditev. V teh dneh so odkrili tudi 4 spominske plošče: na Jelovici, na Jaršah in na Tolstem vrhu.

Osrednja proslava je bila v torek na Bledu. Na Bled so prišle tri partizanske patrulje, in sicer iz

sednik OO ZB tovariš Ivan Bertonec. Predsednik ObLO Bled je nato razvil prapor domačega Odrada predvojaške vzgoje. Pavle Talar pa je razvil prapor tamkajšnje strelske družine. Na prapor strelcev so pripeli odklovanje — bronasto medaljo Strelske zveze Slovenije — za dobro, večletno delo te organizacije.

Praznovanje so zaključili s kulturnimi in športnimi prireditvami. —an

## FANTJE, KI SLUŽILO VOJAŠKI ROK, ČESTITAJO

Iskrene čestitke in najlepše želje ob Dnevu vstaje slovenskega ljudstva, pošiljamo vsemu slovenskemu delovnemu ljudstvu, obenem pa še prav lep pozdrav vsem domačim, prijateljem ter znancom vojaki Jože Vidic, Tone Knific, Vlado Uršič iz Kranja, Jože Meglič, Franc Slatnar iz Tržiča ter Tomislav Polka iz Jesenic. Vsi Vojna pošta 6565/5 Banja Luka.

## RAZSTAVA GRAFIK IN RISB S SOCIALNO TEMATIKO

V Mestnem muzeju v Kranju je te dni odprta razstava grafik in risb s socialno tematiko. Svoja dela iz let od 1918 do 1941 razstavlja preko 20 slovenskih likovnikov. Med njimi omenimo predvsem Franceta Miheliča, Maksima Sedeja (»Predmestje« in »Bog v Trbovljah«), Nikolaja Pirnata, Božidara Jakca, Toneta Kralja in Hinka Smrekarja. Razstavo prireja Jakopičev paviljon v Ljubljani v počastitev 40-letnice KPJ in bo odprta do 27. julija.

## Zadnje vesti

## SUDANSKA GOSPODARSKA DELEGACIJA NA BLEDU

V sredo zvečer je na Bled prispela 8-članska sudanska gospodarska delegacija. Včeraj dopoldne pa so si sudanski gostje ogledali Litostroj v Ljubljani in usnjarno v Šmartnem pri Litiji.

## BELGIJSKA KRALJICA ELIZABETA V ZAGREBU

Belgijska kraljica Elizabeta, ki je v sredo prišla na obisk v Jugoslavijo, si je včeraj dopoldne v Zagrebu ogledala Center za zaščito matere in otroka in nato novi del Zagreba, obiskala pa je tudi Galerijo primitivnih umetnosti. Kraljica Elizabeta bo ostala na obisku v Jugoslaviji do 1. avgusta.

## HRUŠČEV SE JE VRNIL V MOSKVO

Sovjetska časopisna agencija TASS poroča, da se je sovjetska vladna in partijska delegacija pod vodstvom ministrskega predsednika Hruščeva včeraj vrnila iz Varšave v Moskvo.

## LJUBJE IN DOGODKI

## „Podonavski Nemci“ izzivajo

Od 15. do 20. tega meseca je bilo avstrijsko mesto Salzburg prizorišče nevsakdanjega zbora. V tem času so se tamkaj zbrali predstavniki tako imenovanih »podonavskih Nemcev« na posebni »kulturni manifestaciji«. Kdo so podonavski Nemci in kaj je bil namen njihovega shoda? Na to vprašanje je jasno odgovoril predstavnik državnega sekretariata za zunanje zadeve, ko je zbranim novinarjem na tiskovni konferenci dejal: »Na sedanjem shodu v Salzburgu so se zbrali bivši podonavski Nemci, ki so zaradi vojnih zločinov in sovražne dejavnosti, katere so izvršili kot pripadniki Hitlerjeve vojske in policije, zbežali ali bili z zakonom izgnani iz naše dežele. Ta shod ima izrazito revanšistični in do Jugoslavije sovražni značaj.«

Če torej vemo za resnično pomen teh nekdanjih članov zloglasnega »Kulturbunda«, pete kolone in hitlerjanske predraže v podonavskih deželah, ni nič čudnega, da smo lahko pričakovali, da se bo tudi ta zbor, podobno kot pred nekaj dnevi shod sudetskih Nemcev, sprevrgel v politično demonstracijo proti Jugoslaviji kakor tudi proti Romuniji in Madžarski.

Takšno oživiljanje dejavnosti nekdanjih hitlerjevih agentov zbuja prav tolikšno zaskrbljenost kakor dejstvo, da odgovorni avstrijski krogi dopuščajo takšne izgrede proti sosednim, prijateljskim državam. In ne samo dopuščajo, marveč tudi sodelujejo

na njih. To je seveda v očitnem nasprotju z določbami avstrijske državne pogodbe, s statutom avstrijske nevtalnosti kakor tudi s splošnimi koristimi odnosov Dunaja s sosednimi deželami.

S pokroviteljstvom nad takšnimi in podobnimi prireditvami, ki v resnici s »kulturnimi manifestacijami« nimajo nobene zveze, ampak so neposredno naperjene proti dobri odnosom z našo deželo ter hkrati pomenujo oživiljanje nekaterih nevarnih fašističnih teženj, si Avstrija sama nalaga na lastna ramena težko odgovornost. Kajti pibiti je treba, da shod podonavskih Nemcev ni osamljen pojav, in da zato Jugoslavija ne more ostati ravnodušna do takšnih izgrediv, ampak jim prisoja najresnejši pomen.

Kako nevarni so takšni pojavi in kako škodljivi za miroljubna in napredna prizadevanja, je govoril tudi predsednik Izvršnega sveta LRS Boris Krajer na seji Izvršnega sveta v torek.

»Dan podonavskih Nemcev« je demonstracija, ki je bila te dni v Salzburgu, ob prisotnosti nekaterih avstrijskih vladnih krogov, dokazuje, da je dejal tov. Boris Krajer, »da ponovno oživljajo sile, ki skušajo zavreti razmah in polet socialističnih, demokratičnih sil v današnjem svetu. Ponovno oživljajo revanšistične sile, ki skušajo pod krinko neke zakonitosti braniti tista fašistična divjaštva, ki so jih predstavniki njihovih vojsk in njihovih oblasti v času naše ljudske revo-

## Pred šestim filmskim festivalom v Pulju

V soboto se bo pod pokroviteljstvom predsednika Tita začel Šesti festival jugoslovanskega filma v Pulju. Festivalno mesto in njegova lepa Arena sta pripravljena, da sprejmeta štirinštrideset domačih filmov — 15 med njimi je celovečernih, z njimi vred pa gledalce, goste, 66 domačih in 16 tujih novinarjev, ki bodo prišli iz Italije, Francije, ZDA, Zapadne Nemčije, Avstrije, Anglije, Poljske in od drugod. Poleg novinarjev se bodo festivalu udeležili tudi tuji producenti in nekateri filmski igralci: med njimi italijanski producenti Alberto Latuada s soprogo, igralko Carlo del Poggio; Dino de Laurentiis s soprogo, igralko Silvano Mangano in Carlo Ponti s Sophio Loren, direktor beneškega filmskega festivala L. F. Amanti in drugi.

Arena bo lahko vsak večer sprejela na svoje sedeže 6400 gledalcev in jih seznanjala z novimi dosežki domače filmske ustvarjalnosti. Med filmi, ki bodo predvajani na festivalu, sta tudi oba slovenska udeležena festivala, »Dobri stari pianino« (France Kosmač) in »Tri četrtine sonca« (Žoza Babič). Potem so še filmi »Osmo vrata« (Nikola Tamhofer), »Campanula« (Velimir Stojanović), »Veter je ponehal ob zori« (Radiš Novakovič), »Sam« (Vladimir Pogačič), »Pet minut raja« (Igor Pretnar) ter »Noči in jutra« (Pjer Mojrovski). O sodobni problematiki bo letos spregovorilo pet filmov — »Vrata ostanejo odprta« (František Čap), »Vlak brez voznega reda« (Veljko Bujalič), »Pogon B« (Vojislav Nanović), »Vila zla« (France Štiglic) in »Razpoka v raj« (Vladimir Pogačič). En film bo zastopal zgodovinske teme — »Miss Stone« (Zilka Mitrovič), eden pa je adaptacija gledališkega dela »Gospa ministrca« (Zorž Skriglin).

V filmskih dneih bo Pulj zbral festivalne delavce k razgovoru o problematiki domačega filma, k razgovoru, ki še nikoli niso bili pripravljeni tako skrbno kot letos. Tako bo Šesti festival jugoslovanskega filma potekal ne le v znamenju pregleda lanskoletnega dela, temveč v znamenju perspektiv, do katerih bodo našemu filmskemu ustvarjanju odprli pot razgovori o filmu. Poslednje ni le zanimivost, temveč tudi vrednost letošnjega festivala. —č

## Občina Kamnik praznuje

V spomin na slavne dni obožnega odpora proti okupatorju praznuje občina Kamnik v ponedeljek, 27. julija svoj občinski praznik z vrsto prireditev. Začele so se že 19. julija z gasilskim športnim tekmovanjem ob veliki udeležbi okoliških gasilskih društev. Na Dan vstaje je bilo dopoldne na strelišču pod Skalco lovsko strelsko tekmovanje za pokal Lovske zveze Slovenije, popoldne pa ocenjevalna

vožnja Avto-moto društva Kamnik na cesti do Črničva ter meddružinsko strelsko tekmovanje za pokal SZDL. Dne 25. julija bo po svečani seji ObLO otvoritev razstave o razvoju in delu KPJ v bivšem kamniškem okraju. Naslednja dva dni bodo šahovska in športna tekmovanja. Kamnični se bodo udeležili osrednje proslave skupno s prebivalstvom ostalih krajev bivšega kamniškega okraja v Oklem pri Ihanu.

## Ob zaključku sezone v Čufarjevem gledališču na Jesenicah

## 96 predstav z 8 premierami

Merilo splošnega dela gledališča je občinstvo, merilo, ki morda ne velja za sleherni uprizoritev, velja pa prav gotovo za celotno sezono. In občinstvo v amaterskem gledališču »Tone Čufar« na Jesenicah je v minulih sezonah številčno naraslo v primerjavi z zadnjimi leti ter se približalo številki 25.000. To povečanje je še bolj razveseljivo ob dejstvu, da je Čufarjevo gledališče v minulih sezonah uprizorilo znatno več predstav na samih Jesenicah, kar tudi v primerjavi z zadnjimi sezonami, dviga povprečni obisk na 256 gledalcev na predstav. Gostovanja na drugih odrih so sicer zmerom uspešna, vendar zaradi majhnih dvoran znatno vplivajo na znižanje povprečnega obiska. Čufarjevo gledališče je v minulih sezonah gostovalo na 16 različnih odrih v občini in na področju bivšega radovljiškega okraja, in sicer s 34 predstavami. 62 predstav je uprizorilo v svoji hiši, torej skupno 96 predstav z 8 premierami. Prav gotovo so to lepe številke za amaterski gledališki ansambel, ki poleg svojega rednega dela tako požrtvovalno razdaja svoje veselje do odrskega ustvarjanja vedno številnejši in hvaležni publiki. Naj omenimo samo primer strojnega ključavnice Lada Nikolavčiča, ki ima v minulih sezonah 79 nastopov na odru, kar je že blizu poklicni normi.

Zanimiva je ugotovitev, da je seniško občinstvo raje obiskuje resna in zahtevnejša dela, kot pa komedije. Zato v minulih sezonah po obisku prednjači Zupančičeva »Veronika Deseniška«, ki

je z 11 uprizoritvami dosegla takšen uspeh pri publiki, kot ga pomnilno le iz prvih let po osvoboditvi. Tudi zahtevna psihološka drama A. Huxleya »Giaccondin smehljaj«, je pri občinstvu izredno uspešna, da o »Dnevniku Ane Frank« sploh ne govorimo. Morda te ugotovitve v takem obsegu ne veljajo edinele za »Potrč-Gocin« z »Zločin« z 9 uprizoritvami in še to le na rovaš posebne dramske gradnje, ki ga občinstvo ni vajeno. Uspeh pri občinstvu je doživela tudi komedija »Naši ljubi otroci« s 17 uprizoritvami, manj zanimanja pa je pokazalo občinstvo za »Clovek z Marsa« z 11 uprizoritvami, sicer uspešna komedija »Postržek« s 7 predstavami pa se bo še ponavljala jeseni v predsezoni. Seveda pa tako po obisku kakor po številu predstav prednjači mladinska igra »Grašek« z 20 uprizoritvami. To dejstvo dokazuje, da je eno samo gledališko delo v sezoni za mladino odločno premalo, saj je tudi najmlajša publika v gledališču vedno številnejša. Zato sta uprava Čufarjevega gledališča in občinski komite LMS sklenila, da jeseni osnujeta v okviru Čufarjevega gledališča mladinski oder z lastnim repertoarjem. S tem se bo število uprizoritev za mladino povečalo, obenem pa se bo tudi vzgajal nov in mlad igralški kader, saj je pomladitev sedanjega igralškega ansambla potrebna.

Tako je amatersko Čufarjevo gledališče uspešno zaključilo tudi svojo štirinajsto sezono in opravičilo v polni meri zaupanje svoje publike in socialistične

družbe, ki mu omogoča z moralno in finančno pomočjo ustvarjati nove kulturne dobrine na jelezarskih Jesenicah.

Igralski kolektiv Čufarjevega gledališča, pojačanega s člani dramskih družin občine, čaka za zaključek sezone še težka in odgovorna preizkušnja. V počastitev 90-letnice Železarne Jesenice in 1. avgusta — občinskega praznika Jesenic, bodo na hokejskem igrišču uprizorili tragedijo Levstik-Krefta: »Tugomer«. Uprizoritev zahtevnega dela na prostem ne bo samo počastitev pomembnih zgodovinskih obletnic, temveč tudi kulturno-politična manifestacija delavske kulture. — Upajmo, da bo kolektiv Čufarjevega gledališča, ki nosi glavni delež pri uprizoritvi, tudi to pot dokazal ne samo svojo igralško sposobnost, temveč tudi veliko kulturno-politično zavest pri ustvarjanju umetniških dobrin iz delovnega človeka za delovno ljudstvo. B. C.

## Te dni po svetu

● V ponedeljek je v imenu zahodnih delegacij ameriški državni sekretar Herter predlagal, naj se ženevska konferenca v sedanjih sestavi ne razpusti, temveč naj se nadaljuje. Od časa do časa naj se sestaja in proučuje nemško vprašanje v celoti. Konferenco naj bi nadaljevali ob sodelovanju predstavnikov obeh Nemčij, ki naj bi se jo udeležili kot svetovalci. Ta predlog je protiteza sovjetskemu predlogu o ustanovitvi vsenemskega komiteja, ki bi ga sestavljali predstavniki nemške demokratične republike in federalne republike Nemčije. Zahodne sile torej predlagajo, da se konferenca štirih velikih držav s sodelovanjem predstavnikov Vzhodne in Zahodne Nemčije ne bi končala, ampak le začasno prekinila. Od časa do časa pa naj bi se sestajali ministri in njihovi pomočniki in razpravljali o nemškem vprašanju kot celoti. Predstavniki dveh nemških držav ne bi vodili neposrednih medsebojnih političnih razgovorov, ampak bi sodelovali v svojstvu svetnikov s predstavniki štirih velikih držav.

● Sovjetski ministrski predsednik Hruščev je odložil napovedani obisk na Švedskem, Norveškem, Finskem in Danskem.

● V sredo je v Jugoslavijo prispela belgijska kraljica Elizabeta, ki bo ostala na obisku v naši deželi do 1. avgusta.

● Jugoslovanska misija dobre volje je v torek prispela v Caracas v Venezuelo, kjer bo ostala do ponedeljka. Vodi jo član Zveznega izvršnega sveta Vladimir Popović.

## KAM V NEDELJO?

**RADOVLJICA**  
Ob 9. uri bo na kegljišču KK »Prešeren« Radovljica pokalna tekma med KK Ljubelj, Tržič in KK »Prešeren«, Radovljica. Ob 10. uri promenadni koncert pred hotelom Grajski dvor. Igra godba na pihala DPD »Svoboda« Lešce. Nogometne tekme ob 13.30, ob 15. in 17. uri. V prvi tekmi se bodo srečali mladinci, nato stari in v zadnji prvo moštvo; v vseh srečanjih nastopajo enajstorice z Jesenic in domačini.

**ZABNICA**  
Gasilsko društvo Zabnica priredi ob 15. uri vrtno veselico na vrtu pri »Kozincu« v Zabnici, kjer bo igral Senčurški kvintet.

**KRIŽE**  
Veliko vrtno veselico z razvitjem prapora priredi ob 14. uri Planinsko društvo Križe; »Dobri znanci« in humorista Marjan in Matevž.

## DUPLJE

Velikih dogodkov iz NOB se bodo prebivalci območja Dupelj, Nakla in Podbrezjaj spomnili na svečanosti, ki bo 26. junija ob 8.30 z odkritjem spominske plošče na Cegelnici. Ob 11. uri pa bo spominska svečanost pred ploščo padlih predšola v Dupljah. Sodelovali bodo domači pevski zbori in godba na pihala DPD »Svoboda« iz Oranja. Ob 15. uri pa bo na senčnem Rakovčevem vrtu v Sp. Dupljah velika zabava s plesom, na kateri bo igral kvintet bratov Avenikov s solistoma Danico Filipič in Francem Korenom.

## BLED

Ob 20. uri bo na blejskem gradu Komedija iz Zagreba uprizorila igro Branka Čosića »Doživljaji Nikolettine Bursaće«.

## ŠKOFJA LOKA

Ob 15. uri bodo avto-moto dirke, năkar bošta sledili razdelitev nagrad in veselica AMZ.

## Turizem in prehrana

Letošnja turistična sezona je pokazala velik dvig obiskov inozemskih turistov. To beležijo zlasti v važnejših turističnih središčih. Tako so do konca maja letos imeli na Bledu za 83 odstotkov več nočitev inozemskih gostov kot lani. V bobinjskih hotelih so se nočitve inozemskih gostov skoraj podvojile.

Toda v celotni turistični dejavnosti so inozemski gostje le manjši, dasi donosni del. Večina turizma stoji na domačih gostih. Teh pa letos ni toliko kot nekatera prejšnja leta. Res je, da se tudi te dni, sredi glavne sezone zmeraj najdejo proste sobe v Radovljici, da niso zasedene vse turistične zmožljivosti v gornjesavskih dolinih, na Jezerkem in drugih turističnih krajih.

Vzroki za manjše zanimanje domačih gostov za naše kraje je brez dvoma v propagandi, morda v letošnjem nestalnem vremenu in del vzroka iskati v cenah. V zadnjih letih se je stanje sob dokaj izboljšalo. Ob pomoči občinskih organov in turističnih društev se je dokaj razširila zmožljivost bivanja na privatne sobe. Gosti imajo na izbiro več sob po lokaciji, opremljenosti in ceni. Toda taka izbira še ni možna v prehrani. Gosti, predvsem domači, iščejo cenejših načinov letovanja. Zato so se zadnja leta pojavili različni problemi električnih kuhalnikov po sobah, kuhanje po prirediteljskih hišah itd.

Kaže se namreč potreba, da bi bila večja izbira tudi v prehrani, potreba da bi mogli gostje najti tudi cenejšo hrano, kot jo nudijo zdaj restavracije. V nekaterih krajih so že pristopili k takim rešitvam. Na Bledu, v Kranjski gori, Bobinju in tudi v Radovljici so že organizirali primerna gostišča, kjer nudijo razne enolončnice, oziroma domačo, cenejšo hrano gostom in jim tako omogočijo cenejšo letovanje v teh krajih. Te se poslužujejo zlasti razne mladinske skupine, ekskurzije in podobno. Ti obrati imajo veliko gostov, privlačijo turiste.

Ta primer kaže, da je treba iskati rešitve v večji izbiri, da bi zadovoljili goste. Zato bodo vzporedno ob urejanju sodobnih hotelov morda občinski odbori našli tudi v organizaciji obratov cenejšo, domačo hrano, kar bo vsekakor v splošno korist razvoju turizma in v korist določenim turističnim področjem, a hkrati tudi v korist našim delovnim ljudem - gostom.

K. M.

## Priprave za jesensko setev pšenice v kooperaciji

# Pogoj za uspeh: primerne sorte, pravilna obdelava in upoštevanje strokovnih navodil

V torek dopoldne je bilo na Okrajnem ljudskem odboru Kranj posvetovanje predstavnikov občinskih ljudskih odborov o pripravah za jesensko setev v kooperaciji, o ukrepih za zagotovitev krmne baze z ozirom na plan proizvodnje mleka in mesa, o investicijski politiki v kmetijstvu in o kadrih.

V kranjskem okraju krijemo sami le 31,1% lastne potrošnje pšenice. Letno potrošimo v okraju pšenice okoli 194.085 stotov, sami pa jo na površini 2.800 ha pridelamo približno 51.020 stotov (povprečni pridelek na hektar je 17 stotov). Vzrok tako nizki proizvodnji so naše domače sorte pšenice, ki dajejo precej slab hektarski donos, medtem ko nove intenzivne sorte pšenice dajejo ob pravilni agrotehniko od 30 do 70 meterskih stotov pridelka na hektar. To pomeni, da bi iz lastne proizvodnje, če bi sejali te pšenice, lahko pokrili skoraj 50% lastne letne potrošnje.

Da bi to dosegli, je bilo v kranjskem okraju jeseni leta 1958 posejanih 257 ha z visokodonosnimi pšenicami, od tega 211 ha v pogodbeni proizvodnji. Posejane so bile te sorte — italijanske in avstrijske — ki so za naše razmere najprimernejše (Elija — 45 ha, Hellkorn — 61 ha, Sampastore — 70 ha, Autonomija — 43 ha, Verna — 38 ha).

Objektivne težave v času izvajanja jesenske akcije so preprečile, da bi vso to pšenico posejali z optimalno agrotehniko. Kljub temu pa so letošnji donosi zadovoljivi in precej višji od odnosov domače pšenice. Prav zaradi tega gremo lahko v jesenski setvi na vseh primernih površinah na setev intenzivnih, že preizkušenih sort pšenice.

### TURISTIČNI TEDEN V BESNICI

V soboto, 18. julija je bila v Besnici otvoritev turističnega tedna v gasilskem domu. V nedeljo so odkrili spominsko ploščo padlim borcem. Zbralo se je veliko število vaščanov in prebivalcev iz okoliških vasi. Ker v Besnici proslavljajo tudi krajevni praznik, se bodo še ves ta teden vrstile razne prireditve.

V okviru turističnega tedna je bila v nedeljo, 19. julija otvoritev novega zabavišča ob slapu Sumu, ki bo za napredek turizma v Besniški dolini velikega pomena.

Ker žetev v okraju še ni končana, še ni točnih podatkov o donosih intenzivnih italijanskih in avstrijskih pšenice, pričakujejo pa takele donose: Hellkorn 30 do 40 stotov na hektar, Sampastore 25 do 38 stotov, Elija 25 do 40 stotov, Verna 20 do 35 stotov. V primeri s tem bo hektarski donos domačih sort povprečno 16 stotov, kar je skoraj 90% posevkov poleglo.

Še nekaj besed o pomankljivosti letošnje pogodbene proizvodnje. Glavna napaka je bila v tem, da ni bila uporabljena optimalna agrotehniko. 70% posevkov je bilo na neuležani zemlji, zato jih je spomladanska zmrzal precej poškodovala. Povprečno so posejali na hektar 191 kg semena, kar je premalo, da bi dosegli primerno gostoto posevkov. Tudi dognojevanje posevkov z dušičnimi gnojili so v redu izvedli le na 30% posevkov. Strokovnih navodil se niso v celoti držale ne zadrage, ne posestva in ne zadrudniki. Površine za setev italijanskih pšenice so v nekaterih krajih iskali za vsako ceno, tako da so sejali tudi na peščenih zemljah, kar ni v skladu z navodili strokovne službe, čeprav imamo zadosti globokih ilovnatih zemljišč.

Eden od bistvenih vzrokov, ki je vplival na nižji pridelek, je nepopolno dognojevanje. Zato je nujno potrebno, da občinski ljudski odbori za jesensko setev v kooperaciji predpišejo tudi obvezno gnojenje in dognojevanje italijanskih in avstrijskih sort.

Zadrage same tudi niso mogle poseči v sam proces proizvodnje zaradi pomanjkanja težke mehanizacije in strokovnega kmetijskega kadra. Zato je bila zemlja v glavnem premalo globoko preorana, gnojila (nitrofoskala) pa niso potrosili z začetnimi stroji in so ga zato nekateri kmetje potrosili na druge posevke. Sploh je bilo v pretekli akciji za pogodbeno pridelavo italijanskih pšenice opaziti premalo gospodarske resnosti pri zadrugah, posestvih in zadrudnikih.

Na področju kranjskega okraja je okoli 2000 ha globoke zemlje, ki je primerna za setev visokodonosnih italijanskih pšenice. Če upoštevamo, da proizvajalci posejejo s pšenico na leto okoli 22% površin, pomeni, da s kvalitetnimi sortami lahko zasejemo 440 ha površin. Na ostalih srednje globokih in peščenih zemljah pa bodo namesto domačih izrojenih pšenice morali sejati pol intenzivne in ekstenzivne pšenice iz semenske proizvodnje z najboljšim lastnostmi, ki bodo ob pravilni obdelavi in gnojenju dale povprečen pridelek 25 stotov na hektar.

Kmetje se še vedno držijo starih sort in starega načina pridelovanja pšenice. Če bomo pustili, da bodo delali po starem in da kvalitetnih zemljah pridelovali sorte, ki ne izkoristijo rodnosti zemlje 100%, ne bomo proizvodnje pšenice nikdar mogli povečati. Zato se na posvetovanju domenili, da bodo občinski ljudski odbori še letos avgusta z odločbami predpisali kmetovalcem take sorte pšenice in tak način obdelovanja, gnojenja in oskrbovanja, ki bo z ozirom na talne razmere in vremenske pogoje dal največje hektarske donose. A. T.

## S seje Občinskega ljudskega odbora Trzič

# V trziški občini tri stanovanjske skupnosti

V ponedeljek je v Trziču zasedal Občinski ljudski odbor. Na dnevnem redu skupne seje obeh zborov je bila razrešitev dosejanega in imenovanje novega tajnika ObLO Trzič, imenovanje šefa oddelka za notranje zadeve ObLO, imenovanje direktorja Mesarskega podjetja Trzič, izvolitev poravnalnega sveta, imenovanje upravnega odbora finančno samostojnega zavoda Trziški vestnik in razprava ter sklepanje o predlogu upravnega odbora kreditnega sklada za zidavanje stanovanjskih hiš o določitvi sredstev za individualno stanovanjsko gradnjo. Na ločenih sejah obeh zborov pa je bila razprava in sklepanje o predlogu odloka o pogojih za oddajanje stanovanj v hišah in posameznih delih stavb, ki so v državljanski lastnini, razprava in sklepanje o predlogu odločbe o ustanovitvi občinske arbitražne komisije za reševanje zadev po zakonu o stanovanjskih razmerjih, razprava in sklepanje o predlogu odloka o določitvi območij, za katera se lahko ustanovijo stanovanjske skupnosti, razprava in sklepanje o predlogu odloka o uporabi, upravi in vzdrževanju vodovodov v trziški občini itd.

Na ločenih sejah obeh zborov so med drugim sprejeli odlok o določitvi območij, za katera se lahko ustanovijo stanovanjske skupnosti. Določili so tri območja: 1. Peti kvart in ves severni del občine Trzič; 2. mesto Trzič in severozahodni del občine; 3. zgornja in spodnja Bistrica, Preška, Pristava, Podvasca in južni del občine.

Občinski ljudski odbor Trzič je že pred poldrugim letom sprejel odlok o upravi, uporabi in vzdrževanju javnega vodovoda. Izdal je tudi že odlok o določitvi pristojbin za priključitev stavb na vodovodno omrežje. Ti predpisi pa so že zastareli in deloma niso več v skladu s predpisi zakona o splošnem upravnem postopku. Tudi tarife pristojbin za priključitev stavb na javni vodovod in tarife vodarine niso v skladu s potrebami.

Upravni organ ja zato Svetu za komunalne zadeve in v soglasju z upravnim odborom Javnega vodovoda Trzič predložil nov osnutek odloka o upravi, uporabi in vzdrževanju trziških vodovodov. Odlok razen upravnih in tehničnih predpisov vsebuje tudi določila o pristojbinah za priključitev stavb na vodovodna omrežja in tarifo vodarine. Pristojbina za priključitev stavb na vodovodna omrežja je nekoliko povišana, čeprav je še vedno zelo nizka.

## Za hitrejši napredek našega kmetijstva

# 100 novih kmetijskih tehnikov

Veliko kandidatov v Kranju - nekoliko težje v drugih občinah

Pomanjkanje predvsem srednjega operativnega kmetijskega kadra, ki bi vodil kmetijsko pospeševalno službo v kmetijskih zadrugah in pomagal proizvajalcem s strokovnimi nasveti in s prepričevanjem organizirati moderno blagovno, na socialističnih osnovah temelječo kmetijsko proizvodnjo, je že dalja časa na dnevnem redu vseh gospodarskih in političnih forumov, ne samo v našem okraju, pač pa po vsej Sloveniji. Znano je, da imamo za vse tiste naloge, ki jih danes družba postavlja pred naše kmetijstvo, vse premalo kmetijskih tehnikov in inženirjev, ki bi delali neposredno v proizvodnji. Nekaj jih sicer imamo tudi po kmetijskih zadrugah, vendar zelo

malo, ostali pa delajo na zadrugah in poslovnih zvezah. Naloga, ki se v zvezi s kooperacijsko proizvodnjo postavlja pred naše kmetijske zadrage, pa zahteva operativni, predvsem srednji kmetijski kader, ki bo pomagal kmetovalcem s strokovnimi nasveti in jih tudi politično prepričeval. Toda, kje te ljudi dobiti? Srednja kmetijska šola v Mariboru ima premajhne kapacitete, da bi lahko zadostila vsem potrebam, šolanje pa tudi predolgo traja (4 leta), da bi na te ljudi lahko čakali.

Prav zaradi tega bodo z novim šolskim letom osnovane dvoletne srednje kmetijske šole s skrajnim programom, ki bodo vzgajale kmetijske tehnike za opera-

tivno delo v kmetijskih zadrugah. Republiški načrt predvideva, da je treba v dveh letih izšolati 1000 kmetijskih tehnikov. Razrez plana določa, da mora Gorenjska v to šolo, ki bo skupna za ljubljanski in kranjski okraj, dati 120 fantov, ki so že odslužili vojaški rok in niso stari več kot 30 let. Na vsako kmetijsko zadrugo prideta povprečno po dva.

Na tokrovem posvetovanju s predsedniki občinskih ljudskih odborov o aktualnih vprašanih kmetijstva na Gorenjskem so govorili tudi o tem, kako akcija za zbiranje prijav poteka v kranjskem okraju. V kranjski občini ki mora po planu dati v to šolo nekaj čez 30 učencev, imajo prijave že nekaj več, novi kandidati pa se še vedno prijavljajo. Tudi v Skofji Loki so plan že dosegli. Prijavili so se večinoma mladi kmečki fantje iz Poljanske doline, tudi taki, ki so lastniki posestva. Za škofjeloško občino določa plan 20 učencev. Slabše je stanje v ostalih občinah. V Radovljici upajo, da bodo plan dosegli.

Na posvetovanju so poudarili, da je treba sprejeti vse prijave, tudi če jih je več, kot je učencev po planu predvidenih. Izbrali pa bodo potem take, ki bodo najprimernejši, tako po političnih kvalitetah kot tudi po splošni izobrazbi.

Za vse, ki bodo šli v šolo, je treba poskrbeti, da bodo dobivali plačo in, če so poročeni, dodatek za ločeno življenje, za ostale pa štipendijo. Pred pričetkom pouka bo vsak podpisal s kmetijsko zadrugo, ki ga bo štipendirala, pogodbo, v kateri se bo obvezal, da bo po končani šoli služil nekaj let pri njih. Bojazen torej, ki se je pojavila v nekaterih občinah, da teh ljudi potem ne bo možno zaposliti, je popolnoma odveč.

Zbiranje prijav za dvoletno srednjo kmetijsko šolo je v tem času ena izmed najvažnejših akcij našega kmetijstva, zato jo morajo z vsemi močmi podpreti vsi politični forumi. T.

## I. Jugoslovanska turistična borza

V Kranju bo 5. avgusta, v okviru Gorenjskega sejma, I. jugoslovanska turistična borza, ki bo prva te vrste pri nas. Na njej bodo prodajali in kupovali proste turistično-gostinske zmožljivosti za bližnjo zimsko sezono in letno sezono 1960, predvsem iz jugoslovanskega alpskega področja in tudi nekaterih drugih predelov Jugoslavije. -k

# KMEČKA „OFCT“ V BOHINJU

Nedelja, 19. julija. Stara Fužina v Bohinju. Sonce pripeka, tam zadaj nad Komno pa je nebo pokrito s temnimi oblaki. »Ce pred enajsto dopoldne ne začne deževati, potem bo po polne do večere!« mi pojasni star domačin, ki se spozna na vreme v Bohinju.

Oči številnih radovednih domačin in tujih turistov so uprte v lesena vrata stare kmečke hiše na nasprotni strani ceste; pred vrati pa domočini v narodnih nošah.

»Hej, odprite!« zakličejo oni zunaj in potrkaajo na vrata. »A bo kaj?«

»Ja koga b pa rad?« se zasliši glas v notranjosti.

»Mi b rad eno rožco! Eno vorenk pa lepo rožco! — Ja, ampak to j pa čudni! Pr ta lepnu sonc pa zaprti!«

»Kdo pa ste, de nimate nič deva?«

»Mi smo ta bol Bohinc. Pa dejte že odpret. Mi smo neučakan, b rad hitro dobili!«

V pristni bohinjščini je potekal razgovor pred zaprtimi vrati. France je prišel po Lenko, ki jo je prejšnji večer klical, pa je naletel na tak odpor.

Vrata so se odprla in nevestini sorodniki so porinili ven našemleno nevesto. Ta hoče objeti ženina, ki se je otepa. Končno no svatom uspe zakleniti »ta no svatom nevesto« v skedenj.

»To pa ne! Ta pa ni ta prava! Jest nisem snoč te klical!« je hitel pripovedovati France, ki je postajal že nestrpen!

Pogajanja se nadaljujejo. Nevestini sorodniki v hiši hočejo vedeti, od kakšne hiše so.

»Mi smo fejšt ldje. Tolarjev mamu dost; to ropota. Kómat mamu tut lep!«

Pogodili so se. France zagleda Lenko. Ta pa se poslavlja od mame in joka. Se zadnji nasveti, naročila, obljube...

Sprevod krene proti ženinovemu domu. Sprejadj fantje v narodnih nošah, za njimi pa vozovi, lepo okrašeni z zelenjem in cvetjem. Na njih so ženinovi

starši, sorodniki, ženin in nevesta, starešina in teta, nevestina mati in oče, vsi v lepih narodnih nošah. Čisto zadaj, na koncu spreveda, pa sta dva visoko obložena vozova. To je nevestina bala; postelja, zibka, sklednik, kolovrat, skrinja, jerbasi, metle in še kup drugih stvari ki jih bosta mlada dva rabila.

France je srečen — seveda, saj ima Lenko, ki mu jo nihče ne bo več vzel. Vriska in poje in misli, kako je prestal »fantovski krst«. To je bila huda stvar. Nepisani vaški fantovski zakoni so kaj strogi. Do dvajsetega leta na Lenko sploh ni smel misliti, čeprav jo je, na skrivaj seveda,

imel rad. Ko pa je dopolnil dvajseto leto, se je nekega večera skorajžil. Klicat jo je šel. Vedel je, da ga Mer — najstarejši fant — opazuje, če mu bo Lenka prižgala cigareto. Kako nepopisno toplo mu je nilo pri srcu, ko mu jo je prižgala. Prestal je fantovski krst, vpisali so ga v vaško knjigo fantov, v gostilni pa je vsej fantovski družbi dal še za nekaj litrov vina. Potem so zaplesali in zapeli...

Hudimana, kaj pa je to!

»Šranga!« In komaj so prišli do konca vasi! Hlodi čez cesto, zraven pa miza s stoli, na mizi vino in jedača, okoli pa vaški fantje in dekleta. Pred vsem tem pa je na cesti mož, ki brusi nože, in se za spreved ne zmeni.

»Ja kva pa vi, a ste pratko falli? A ni to čudn, da majo dons ldje praznik!«

Spet se pogajajo. Ženin mora nevesto odkupiti, sicer je ne bo peljal iz vasi.

»Kolk pa b rad zano?«

Sto zlatnikov!«

»To je pa preveč! Tolk pa ni vredna!«

Vaški fantje se razburijo, že so pripravljani, da udarijo.

Končno se pogodijo: 50 zlatnikov in 50 litrov vina — toliko, kolikor nevesta »vaga«, in še peto kolo — hleb kruha. Starešina plača. Treba pa je bilo odgovoriti še na nekaj vprašanj.

»Kolk je zvezd na nebu?«

»Nesteto!« odgovori nekdo od svatov. Pa se je zmotil.

»9763! Ce ne verjameš, jih pejt pa šte!«

Pred ženinovo vasjo mora starešina vdrugo plačati ženitovniško odkupnino.

Nevestino prosto pot v vas in njuno skupno pot v zakonski stan je namreč treba plačati.



Starešina je otvoril svatbeni ples, potem pa se vsi veselo zavrtje ob poskočnih domačih vižah



Nevestino balo (posteljo, kolovrat, zibko, skrinjo itd.) peljejo na ženinov dom na dveh vozovih

# Preseljevanje na Jesenicah

Do zime na Jesenicah okoli 200 novih stanovanj - Začetek gradnje internata za 240 vajencev - Načrti za nov most na Javorniku, za pekarno na Jesenicah in drugo

Stanovanja — in to 200 novih — je precej visoka številka in tudi veliko pomeni. Toda za stanovanjske razmere na Jesenicah je to še bore malo, saj bo s tem odrešena komaj desetina prosičev.

Vsako leto se vseli v nova stanovanja 150 do 300 družin in samcev, toda prosičev je vedno več. Taka so pač danes mesta, zlasti industrijska. Mnogo hitreje narašča v njih število prebivalcev, število novoporočencev, kot pa gradnja stanovanj in ostalih komunalnih naprav. In če bi namesto števila stanovanj vzeli njih površino in njih udob-

na Plavžu. Pri tem lahko zapišemo tudi to, da je v tem delu mesta predvidenih še okoli 300 stanovanj, potem bo Plavž zadani. Spričo tega so tudi prvotne načrte o obsežnih gradnjah za železnico na Javorniku nekoliko preložili, da bodo najprej zgradili ostali del Jesenic. Na spodnjem delu Javornika, na Borovljah, bodo letos začeli graditi 3 dvanajststanovanjske bloke. Načrti so že v reviziji. Tu naj omenimo še gradnjo sodobnega trgovskega paviljona, v katerem bo trgovina s samopostrežbo, mlekarina z zajtrkovalnico in mesarija. Objekt je v gradnji.

Minuli teden so začeli graditi štiri stanovanja v Kranski gori za obmejno poverjeništvu. Začeli bodo graditi 18 stanovanj za zdravstveno osebje Obratne ambulante in Zdravstvenega doma na Jesenicah. Stanovanja, ki jih bodo pridobili z adaptacijo stavbe, v kateri je postaja LM, bodo že tudi letos vseljiva, skupaj 6 stanovanj in 8 samskih sob. Gotova bo tudi stavba Podjetja za vzdrževanje prog. Skratka povsod obsežne gradnje. Omeniti moramo tudi veliko poslovno-stanovanjsko hišo poleg jeseniške banke; le-to že grade in dokončana bo za eno nadstropje višja od banke. V njej bodo poslovni prostori za Lekarno in nekatere druge institucije ter okoli 12 stanovanj.

Zavod za stanovanjsko izgradnjo na Jesenicah je v tem kratkem času pripravil načrte in dokumentacijo za 51 objektov, od katerih jih je približno 20 odstotkov že v gradnji. Pripravljajo tudi načrte za gradnjo 6 velikih stanovanjskih blokov s po 40 stanovanji, eno in pol ter dve in pol sobnih stanovanj, torej z bivalno kuhinjo, sobo in kabinom. Ta stanovanja bodo spričo načina gradnje razmeroma poceni. Potem naj omenimo načrte za veliko sodobno pekarno na Jesenicah. Stala bo med poslopjem Občinskega ljudskega

## VAJENCI POD SVOJO STREHO

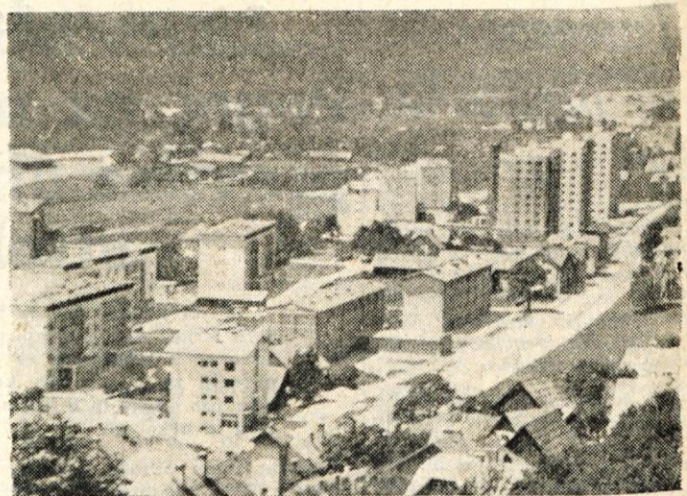
Internat za vajence bodo začeli graditi že to jesen. Za letošnja dela je odobrenih 60 milijonov dinarjev; z opremo bo stal okoli 175 milijonov dinarjev. Tu bodo trije objekti za 240 vajencev in menzo. Gradili ga bodo za sedanjo knjigarno v spodnjem delu Jesenic. Za samski dom na Javorniku so načrti v reviziji in ga bodo prav tako začeli graditi že letos. Pripravljen je sodoben načrt. V njem bodo garsonjere. V kolikor dom ne bo več potreben, ga bodo lahko spremenili v hotel.

Se in še bi lahko pisali o načrtih in gradnjah. Gradbeno podjetje Gradis pripravlja gradnjo 12 stanovanj, nekaj bodo zgradili zasebniki itd. Izvedba vseh načrtov pa je seveda pogojena s sredstvi. Če bodo kolektivni s polnim razumevanjem delili dohodek, bo tudi tempo gradnje stanovanj mnogo hitrejši.

Našteli smo v glavnem gradnjo stanovanj in nekaterih podobnih objektov, prav pa je, da povemo tudi nekaj o nekaterih drugih načrtih. Vprašanje jeseniškega pokopališča je že nekaj let na dnevnem redu in v zvezi s tem gradnja mostu čez Savo na Javorniku. Po zadnjih vesteh bodo na Jesenicah pokopavali le še letos, potem pa na Blejski Dobravi. Seveda bodo tam primerne urejene žale in vse ostalo. Težje je s cesto in mostom. Kot so nam povedali na Zavodu, so tudi načrti za most na Javorniku naročeni. Most bo sodoben s šest metri širokim cestiščem in hodniki za pešce. Investicijski program je že potrjen...

## NACRTI, GRADNJE, KOMUNALNE PRIDOBITVE

Ko že govorimo o načrtih, naj še na kratko omenimo načrte, ki so v delu za gradnjo kopalnice na Jesenicah in Javorniku. V delu so tudi načrti za kanalizacijo v Kranski gori in Blejski Dobravi, za vodovod na Hrušici in Kočni, za gradnjo motela v Kranski gori in hotelov na Vršču ter Vitrancu. Odobren je investicijski program za preložitve tranzitne ceste skozi del Jesenic in to od železniške postaje do zobne ambulante. Preureditev te ceste je zanimiva. Novi del bo potekal od železniške postaje ob železnici za carinarnico in bo prišla na staro



Jesenice spreminjajo svojo podobo

cesto pri dohodu na pokopališče. Spričo tega bo treba odstraniti v zvezi s tem se bo središče mesta nekoliko spremenilo. Železnica bo namreč gradila tudi bolnovo podvoz blizu kavarne Korotan mimo skladišča vina in od Trenutno urejuje Železnica kurtam naprej nov del ceste z mostom preko Save pod Mežakljo.

## DROBNE S HUJ

Kdor je nekako pred 30. leti zašel na levi breg Kokre ob Kranju, se je osamljen sprehal med njivami, travniki in majhnimi gozdički. Stare Huje so ponižno čepele v bregu nad Kokro in se čudile, če je kdo vdrl v njihov mir in tišino. Danes je tod življenje popolnoma drugačno. Razmah povečanih in novih tovarn je zahteval stanovanja za svoje delavce in namočence. Tako je zrasla na bivšem hujanskem polju vrsta stanovanjskih blokov in hiš. Lice tega dela novega Kranja se je s tem popolnoma spremenilo. Število tu naseljenega prebivalstva je presešlo Kranj po ljudskem štetju iz leta 1920; 2448 prebivalcev šteje danes ta del mesta in kakor kaže perspektiva za bodočnost, bo to število postalo še znatno večje.

S porastom prebivalstva pa nastajajo vedno novi problemi, ki bi jih bilo treba reševati s pomočjo cele kranjske komunne, če hočemo dvigniti življenjski standard delovnega človeka. Problem št. 1 je gradnja obrege, trajnega mostu čez Kokro, čez katerega bi mogli usmeriti vse promet iz bližnjih in oddaljenejših naselij. Pravzaprav bi morala biti dva mostova, eden za tovarni promet, ki bi vezal gornji del mesta, drugi lažji, ki bi vezal center Kranja in bi služil predvsem pešcem in kolesarjem. Sedanja viseča brv bo kmalu odslužila in dva tisoč ljudi bo obsojenih na brušenje pete po vseh mogočih poteh. Vedeti je treba, da se tega visečega mostu danes ne poslužuje samo stanovaleci Huj, ampak tudi ljudje, ki so prej prihajali v Kranj po mostu tovarne Standard ali pa po mostu preko Primskovega.

Tudi druge komunikacijske naprave bi bilo treba zboljšati; asfaltirati Župančičevo cesto in njene odcepe proti Čirčam, pokopališču in Primskovem. Verjetno bi se dalo to napraviti z

prevelikimi stroški in ta del mesta bi bil s tem obvarovan oblakov prahu, zaradi katerega včasih ne vidiš sosednjih hiš, da ne navajamo zdravstvenih in higienskih razlogov. Zakaj so prenehala dela na novem odcepu ceste proti Čirčam?

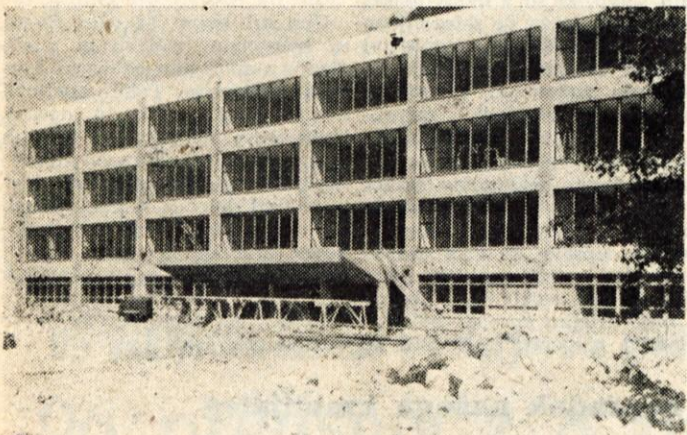
Kakor je znano, je gradnja mostu odložena, čeprav smo lanskoto leto stopali pred zborovlincev s parolo, da bodo letošnje leto gotova vsa pripravljajna dela, drugo leto pa bo most stal. Če se že mora zaradi nujnejših gradenj še počakati, pa naj bi vsaj poskrbeli za zidavo potrošniškega centra, za katerega gradnjo bi prispevale tudi zainteresirane tovarne. Zato določeni prostor pa na dovoženih grobljah danes preraščajo koprive, ki niso mestu v okras.

Razpravlja se tudi o novi stanovanjski skupnosti Huje-Planina in so bili že sestanki, da se na septembrskih zborih volivcev predlagajo sposobni in delovljivi člani v to skupnost, ki bo po novih statutih imela veliko večje pravice in seveda tudi odgovornosti kakor doslej.

Na kraju pa še malo o vandalizmu. Koga je v oči bodla merilna naprava na visečem mostu, da jo je pokvaril? Kdo je našel za potrebno, da je opozorilno tablo z istega mostu prenesel na Planino? Komu so trn v peti rani plakati in jih ne more pustiti v miru? Zakaj ljudska milica ne kontrolira pogosteje brezvestnih kolesarjev, ki drviijo čez viseči most in te ob opozorilu, da po mostu ni dovoljen kolesariti, brezobzirno nahrulijo, češ kaj te to briga? Občutna denarna globa bi jih mogoče le iztreznila.

Pa še nekaj za premislek. Kakšen je naš kraj? Pojdite v Velenje. Kakor pesem so zgradbe, trate in cvetlični vrtovi okrog njih. In naše trate? Kakor prehojene gmajne z vsemi vrstami odpadkov. Kdo je kriv?

K.



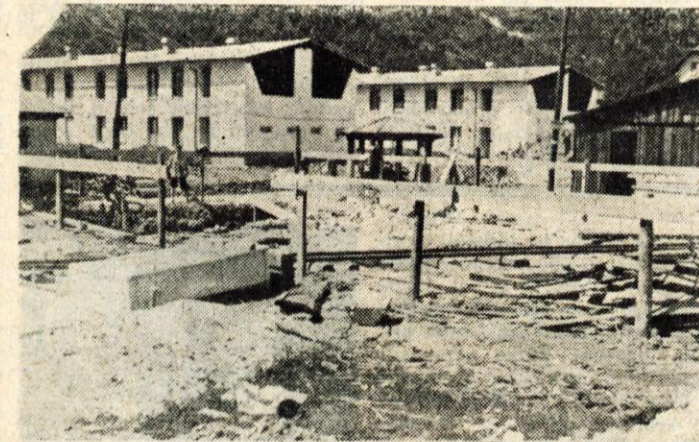
Nova šola pred dograditvijo

most ter jo primerjali s površino stanovanj pred vojno, bi videli, kakšen napredek smo dosegli tudi pri gradnji stanovanj. Koliko so se spremenile življenjske razmere... Pa ne samo to. Na Jesenicah so zrasla cela naselja sodobnih stanovanjskih hiš, od četvorčkov do stolpnice in vendar stanovanj manjka. Druge rešitve ni, gradnja novih in novih...

Aprila letos je bil na Jesenicah ustanovljen Zavod za stanovanjsko in komunalno izgradnjo, ki ima nalogo skrbeti za smotno, arhitektonsko in urbanistično zazidavo Jesenic in okolice. Zavod pripravlja načrte, zbira podatke, investitorje in se ukvarja z vrsto drugih problemov; vprašanje vodovodov, ureditev cestnih komunikacij, kanalizacije in podobno.

## OKTOBRA ZAČETEK...

Oktober, vsaj tako je sedaj predvideno, bo na Jesenicah prišlo do pravega »preseljevanja« ljudi. Mnogi se bodo selili v tri nove stolpnice. V vsaki izmed njih bo 40 stanovanj, in sicer polovico trisobnih in prav toliko dvosobnih ter po ena garsonjera. Stolpnice so v okras gornjemu delu mesta, kjer je zraslo pravcato sodobno naselje z nekaj tisoč prebivalci.



Osmorčki v Podmežaklji

90 stanovanji in drugimi napravami. Na Plavžu je bila dograjena tudi večja poslovna stanovanjska hiša elektropodjetja iz Zirovnice, ki bo v kratkem sprejela tudi nekaj stanovalcev. Za železnico na Javorniku so v gradnji 4 četvorčki in še nekatera stanovanjska poslopja na Jesenicah. Že letošnja pomlad pa se je vselilo v nova stanovanja okoli 50 družin.

V gradnji so, oziroma bodo še letos začeli graditi 4 šestorčke

## ROMAN II. del Mimi Malenšek Konič

Dominika je hipoma obšla zadrega. Zazdelo se mu je nemogoče, da bi ji povedal vse tisto, kar je prej ure in ure razmišljal. Pogledal jo je; sedela je zraven njega in ga pozorno gledala, od nje je šel vonj po arniki, ki jo je mešala med vodo za izpiranje in jedkem mazilu. Videti je bila utrujena, toda mirna. Pričakujoče ga je gledala.

»Kaj pravijo ljudje?« je vprašal naposled.

»Rekli smo jim, da se je zgodila nesreča,« je rekla čisto mirno, skoro vsakdanje.

»Saj ne bodo verjeli,« je zamrmral.

Ana je skomignila z rameni. »Kaj smo hoteli drugega?« Utihihnila stá. Dominik je težko dihal, rahla rdečica mu je obarvala obraz. Potem je spregovoril:

»In ti... ti me tudi nikoli nisi vprašala, zakaj sem storil...«

»Da, to boš pač sam najbolje vedel,« je pomirljivo rekla Ana, kakor bi ji ne bilo ljubo govoriti o tem.

Trpko je stisnil ustnice in nekaj trenutkov napeto razmišljal, potem je rekel:

»Ti me najbrž sovražiš, Ana.«

»Jaz te nisem nikoli sovražil, Ana,« je stežka rekel Dominik. »Tudi tega nisem pozabil, da si me naredila gospodarja. Včasih sem si želel, da bi ti bil bolj hvaležen, a bog ve, da si mi dajala malo prilike, da bi ti lahko pokazal hvaležnost.«

»Morebiti je bilo res tako,« je rekla Ana. »Preveč stvari je ležalo med nama, da bi si mogla biti blizu.«

»Preveč, res,« je priznal Dominik. »Hodila sva drug mimo drugega in ti si ves ta čas vedela... in jaz sem tudi vedel...« Dominik je sedel na postelji in ji gledal naravnost v obraz. »Premišljujem, Ana. Zdi se mi, da vse doslej nikoli nisem utegnil misliti na vse te stvari. Strežeš mi, kakor bi ti ne bil nikoli storil krivice. Jaz ne vem, če bi na tvojem mestu to zmoget.«

Ana je stegnila roko in ga pogladila po obvezani glavi. »Samo da si spoznal, Dominik!« je vzkliknila in solze so ji stopile v oči. »Strežem ti, ker ti nisem storila krivice. Najtežje, veš, se je približati ljudem, ki si jim delal krivico.«

»Najbrž imaš prav,« je prikimal Dominik. »Čuden človek sem. Zdaj to vem. Morda je moja nesreča v tem, da nisem nikoli nikogar imel záres rad. Nikogar ni bilo, ki bi ga mogel imeti rad. Ne vem, ali sem bil temu res sam kriv. Vse življenje sem se moral upirati in gledati, da me drugi ne bi potlačili. Prav od otroških let, Ana. Že otrok nisem nikoli čutil, da bi me kdo rad imel. Ko sem prišel sem, so me sovražili vsi tvoji sorodniki. Aleš tudi.« Dominik je utihnil in jo pričakujoče gledal.

Ana je sklonila glavo in tiho priznala: »Res, ni te maral. Bog naj presodi, kdo je bil temu kriv. Včasih se mi dozdeva, da tudi jaz nisem brez krivde.«

»Ko je Pavle odraščal, me tudi on ni maral,« je na-

daljeval Dominik. »Vseskozi sem to čutil. Samo pri tebi se je smejal. Kolikokrat sem vaju zalotil v veseljem smehu, ko sem pa vstopil jaz, sta utihnila, kakor pred tujcem...«

»Res je, Dominik.«

»Nazadnje sem ljubil samo še to, kar mi je bilo dosegljivo. Vigenci, zemlja, denar, vse to se mi ni upiralo. To je bilo moje! Kadar sem obračal zemljo, sem čutil, da mi je pokorna, kakor mi ti nisi bila nikoli! Najtrše železo se mi ni nikoli uprlo, krivil sem ga po svoji volji. Dušo sem dal mrtvim stvarim. O, ali ne razumeš, Ana? Morebiti misliš, da blodim, da sem vročičen?«

»Zdi se mi, da še nikoli nisi govoril tako trezno, kakor zdaj.«

Dominik se je olajšano nasmehnil. »Dušo sem dal mrtvim stvarim, Ana,« je ponovil. »Tega bi ne bil smel storiti. Toda, kako bo po vsem tem z nami? Takrat, pod pečevjem sem premislil mnogo reči. Nisem se mogel vrniti domov, ker sem se bal, da bom poslej nič, nihče, da me bosta ti in sin odrinila v kot, da me bosta morda izročila žandarjem, ljudem, kaj vem, komu... Tega bi ne bil prenesel, zato sem raje pomeril.«

»Dominik,« je rekla Ana, »imel si trdo srce in si mislil, da smo vsi enaki. Kaj naj bi midva storila proti tebi? Pusti, naj gredo stvari svojo pot, tako je najbolje. Umiri se in spet lezi. Zdi se mi, da si danes preveč govoril.« Vstala je in ga pustila samega. Dominik je z bolnim smehljajem gledal za njo.

Pozneje ni nobeden od njiju več omenil tistega razgovora. Oba sta čutila, da sta si povedala nekaj neponovljivega, nekaj takega, kar človek govori samo, kadar se mu duša odpre na stežaj. Kljub temu sta oba čutila v sebi olajšanje.

# OBYEŠČEVALEC

## ZDRAVNIŠKA DEZURNA SLUŽBA

Zdravstveni dom Kranj, Poljska pot št. 8, telefon 218, naročila za prevoz bolnikov telefon 04.

## MALE OGLASI

Privatnikom ne objavljamo malih oglasov pred vplačilom. Cena malih oglasov je: preklje 20, izgubljenost 10, ostalo 12 din od besede, naročniki imajo 50 odstotkov popusta.

Telefonska številka naročnega in oglašnega oddelka je 397, uredništva 475.

Prodajam mlatičnico Ködel in Bohm večjo z modernim čiščenjem v odličnem stanju, Diesel motor — nemške znampe Ceullig 42 KS. Jože Vodnik, Podutik 25 — Ljubljana, Sentvid, telefon 31-945

Sprejemam naročila za pleskahe novih in starih sobnih in kuhinjskih naprav. Pridem tudi na dom. Ponudbe pod »poceni« od dati v oglasni oddelku 3881

Sprejemam gospodinjstvo pomočnico srednjih let, vajeno vseh hišnih del, Kranj, Stara cesta 5 3882

Sprejemam krojaškega vajenca ali vajenko. Ostalo po dogovoru. Toporš Jernej, Cesta JLA 42, Kranj 3883

Knjigarna »Simon Jenko« v Kranju sprejme v uk vajenca ali vajenko. Pogoji: dovršena osemenletka, Nastop takoj 3884

Iščem soboslikarskega in pleškarskega pomočnika, pridnega, poštenega, vojaščine prostega.

Podjetje »Roleta - mizarstvo« Kranj sprejme večje število mizarških vajencev. Interesenti naj se zglasijo v splošnem oddelku podjetja.

Sprejemamo več NEKVALIFICIRANIH MOŠKIH DELAVCEV starih od 20 do 35 let, ki imajo stanovanje v Kranju ali bližnji okolici.

Prošnje za zaposlitev je treba vložiti pri Kadrovskem oddelku tovarne gumijevih izdelkov »SAVA«, Kranj.

Komisija za uslužbenske zadeve pri ObLO Kranj na podlagi 33. člena zakona o javnih uslužbencih razpisuje delovno mesto TAJNICE na Osnovni šoli »Staneta Zagarja« v Kranju.

Pogoj: popolna srednja šola, obvladanje šolske administracije in knjigovodstva, računskih poslov ter obvladanje strojepisja. — Kandidati naj v pisni ponudbi obrazložijo svoje šol. izobrazbo, dosedanja službovanja in življenjepis. — Kolokovane prošnje s 180 din državne in 90 din občinske takse je nasloviti na komisijo za uslužbenske zadeve ObLO Kranj do 10. avgusta 1959.

Komisija za uslužb. zadeve pri ObLO Kranj

Tovarna pil »Triglav« Tržič sprejme MEZDNO KNJIGOVODKINJO s takojšnjim nastopom. Ostalo po dogovoru.

## ZAHVALA

Zahvaljujemo se vsem prijateljem in znancem, ki so spremili na zadnji poti našega ljubega očeta, starega očeta

FRANCA PESJAKA

Iz Kropce. Posebna zahvala vsem darovalcem cvetja, kakor tudi tov. Ludviku Smitku za ganljive besede ob grobu, organizaciji ZB. Zahvaljujemo se tudi vsem sorodnikom, ter vsem, ki so nam stali ob strani.

Zalujoči: žena Juljana, sinova Slavko in Peter, hčerka Francka z družino ter ostalo sorodstvo.

## ZAHVALA

Ob kridliki izgubi našega dobrega moža, očeta, strica in tasta

MIHAELA ŠLIBERN

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki so ga spremili na njegov zadnji poti, mu poklonili venci in cvetje. Dalje se najtoplejše zahvaljujemo dr. Juliju Majerju za skrb in lajšanje ob njegovi bolezni ter iskrena hvala gospodu župniku iz Naklega, kolektivu »Elektro« Kranj in vsem tistim, ki so nam izrekli sožalje.

Cegelnica, dne 23. julija 1959.

Zalujoča družina Šlibern

Cehovin Filip, Cesta Staneta Zagarja 43, Kranj 3851

Izgubila sem črno jopico od Senčurja do Lahovč. Poštenega najditelja prosim, naj jo vrne v oglasni oddelku 3910

Prodajam novo moško italijansko kolo. Lahovče 21, Cerklje 3911

Najditelja 2 izgubljenih aktovk od Visokega do Jezerskega 19. julija prosim, da jih proti nagradi vrne na Visoko 50 3912

GOSTIŠČE V CRNGROBU pri Skofji Loki priredi v nedeljo, dne 26. julija 1959 vrtno zabavo s plesom. Igrajo veseli godci iz Kranja. Vljudno vabljeni!

Prodajam dobro ohranjeno moško kolo. Dolenc Iva, Pot na Jošta 28, Kranj 3914

Prodajam moped »Pani« nov. — Zg. Bitnje 152, Zabnica 3915

Prodajam motorno kolo DKW 500 ccm ali zamenjam za razni material. Naslov v oglasnem oddelku 3916

Prodajam tapeciran otroški voziček za dvojčke, najnovjši model. Naslov v oglasnem oddelku 3917

Prodajam novo samsko spalnico. Naslov v oglasnem oddelku 3918

Prodajam rabljen motor znamke Frera 500 ccm za 75.000 din. Naslov v oglasnem oddelku 3919

Hišo novo, vso podkleteno, skoraj dograjeno s sadnim vrtom, na lepi prometni točki pod Krvavcem prodajam. Ponudbe od dati v oglasni oddelku pod »Gostovina — Cerklje« 3920

Prodajam koze in psa. Naslov v oglasnem oddelku 3921

Krovci! Za popravilo strehe prodajam škrlj plošče-Sifer, dobro ohranjene. Amrožič, Ljubno 3922

Kupim kopalno banjo in peč novo ali dobro ohranjeno. Naslov v oglasnem oddelku 3923

Gospodinjstvo pomočnico sprejem takoj. Perčič Tončka, učiteljica, Cerklje pri Kranju 3924

Upokojenec želi spoznati žensko srednjih let z lastnim stanovanjem. Ponudbe oddati v oglasni oddelku s sliko pod »Zenitev« 3925

Kupimo zmanjševalec toka 380 voltov oziroma obratov od 2.000 na 700. Gorenjski tisk Kranj 3926

Prodajam v odličnem stanju stabilni motor 5 KM original Sendling. Meglič Franc, Podljubelj 63, Tržič 2927

Prodajamo večje število miz. — Ogled v veži hiše Prešernova ulica št. 10 3928

Zamenjam enosobno stanovanje za enako v okolici Kranja. Naslov v oglasnem oddelku 3929

Iščemo samsko sobo v Kranju ali bližnji okolici. Ponudbe pošljite Zobni ambulanti Kranj, Stara cesta 11 3930

Podjetje v Kranju išče opremljeno sobo za svojega vodilnega uslužbenca. Plača dobro. Naslov v oglasnem oddelku 3931

Za taborjenje v Fažani od 1. do 15. avgusta iščemo kuharico. Javite se vsak dan od 16. do 19. ure pri tov. Drašek-Hanekovi, bl. Merkur, St. Zagarja 24, Kranj 3932

Dekle s stanovanjem in nekaj gotovine želi znanja z resnim gospodom zaradi ženitve, od 50 do 55 let starosti. Ponudbe oddati v oglasni oddelku pod »Samostojna« 3933

Gospodinjstvo pomočnico sprejem. Plača po dogovoru. Majdič Vera, Kranj, Stara c. 5 3934

## RAZPIS

Šolski odbor pri osnovni šoli v Križah išče snažilko s celodnevno zaposlitvijo. Plača po tarifnem pravilniku. Snažilka bi kuhala tudi mlečno malico v šolski mlečni kuhinji, za kar bo plačana posebej s 500 dinarjev mesečno.

Stanovanja ni. Prednost imajo domačinke, ki niso vezane na lastno gospodinjstvo.

Nastop službe 1. septembra. Pismene ponudbe poslati na upraviteljstvo osnovne šole v Križah ali osebno pri šolskem upravitelju.

Šolski odbor osnovne šole Križe

## OBVESTILO

Zdravstveni dom Kranj obvešča starše otrok, rojenih od 1. aprila do 31. decembra 1958, da se s 27. julija prične drugo CEPLJENJE PROTI OTROŠKI PARALIZI po naslednjem razporedu:

OTROŠKI DISPANZER KRANJ 27. julija 1959 — od 8 do 12. ure — od črke A do M; od 14. do 17. ure — od črke N do Z.

ZADRUŽNI DOM NAKLO 28. julija 1959 — ob 8. uri OSNOVNA ŠOLA PODBREZJE 28. julija 1959 — ob 9. uri

POSVETOVALNICA ZA OTROKE, ZEJE 28. julija 1959 — ob 9.30 OTROŠKI VRTEC GOLNIK 28. julija 1959 — ob 10.45

OSNOVNA ŠOLA TRSTENIK 28. julija 1959 — ob 12. uri AMBULANTA PREDDVOR 28. julija 1959 — ob 14. uri

ZADRUŽNI DOM VISOKO 28. julija 1959 — ob 15. uri OSNOVNA ŠOLA OLŠEVEK 28. julija 1959 — ob 15.30

POMOŽNA ZDRAVSTVENA POSTAJA KOKRA 28. julija 1959 — ob 16. uri POMOŽNA ZDRAVSTVENA POSTAJA JEZERSKO 28. julija 1959 — ob 17.30

ZADRUŽNI DOM KOKRICA 28. julija 1959 — ob 8. uri OSNOVNA ŠOLA PREDOSLJE 28. julija 1959 — ob 8.45

POSVETOVALNICA ZA OTROKE, SENCUR 28. julija 1959 — ob 9.45 OSNOVNA ŠOLA VOKLO 28. julija 1959 — ob 10.45

OSNOVNA ŠOLA TRBOJE 28. julija 1959 — ob 11.30 OSNOVNA ŠOLA MAVČICE 28. julija 1959 — ob 14. uri

OSNOVNA ŠOLA ŽABNICA 28. julija 1959 — ob 15. uri OSNOVNA ŠOLA BESNICA 28. julija 1959 — ob 16.30 OSNOVNA ŠOLA PODBLICA 28. julija 1959 — ob 17.30

AMBULANTA STRAŽIŠČE 29. julija 1959 — od 8. do 12. ure OSNOVNA ŠOLA VELESOVO 30. julija 1959 — ob 14.30

OSNOVNA ŠOLA ZALOG 30. julija 1959 — ob 15.30 ZDRAVSTVENA POSTAJA CERKLJE 30. julija 1959 — ob 16.30

Starše opozarjamo, da obvezno prinašajo s seboj vabila, ki so jih prejeli za prvo cepljenje in zdravstvene izkaznice otrok. Vsi, ki še niso plačali obveznega prispevka 600 dinarjev za cepivo, naj obvezni prispevek poravnajo pri sedanjem cepljenju.

V Otroškem dispanzerju v Kranju ne bo ordinacije v ponedeljek 27. julija, v torek 28. julija in v sredo 29. julija 1959. V četrtek 30. julija 1959 bo ordinacija le od 8. do 10. ure.

V Otroški ambulanti Stražišče ne bo ordinacije v ponedeljek 27. julija in v četrtek 30. julija 1959. ZDRAVSTVENI DOM KRANJ

Bled: 24. do 26. julija amer. barv. film »KJER REKA ZAVIJE«. 27. julija češki barv. film »KOD IN KAM« — predstave vsak dan ob 18. in 20.30, ob nedeljah pa ob 10., 15., 18. in 20.30.

Radovljica: 24. in 25. julija ob 20. uri ter 26. julija ob 16., 18. in 20. uri franc. kriminal. cinem. film »VSI ME LAHKO UBLJEJO«.

Ljubno: 25. in 26. julija amer. barv. cinem. film »NAPADALCI«. Predstava v soboto ob 20. uri, v nedeljo pa ob 16. in 18. uri.

»SORA«, Škofja Loka: 24. do 26. julija ital. cinem. film »LJUDJE IN VOLKOVI«.

Ziri: 25. in 26. julija sovjetski barv. film »NOVOLETNI PLES« — predstave v soboto ob 20.30 in v nedeljo ob 20. uri.

»DOM«, Sovodnj: 25. in 26. julija ital. film »KRUIH, LJUBEZEN IN...« — predstava v soboto ob 20. uri, v nedeljo pa ob 16. uri.

Duplica pri Kamniku: 25. in 26. julija mehški film »NE ZANIKAM SVOJE PRETEKLOSTI« — predstava v soboto ob 20. uri, v nedeljo pa ob 17. in 19. uri.

TRŽNI PREGLED

V KRANJU Korenček 40 do 50, sir 100, maslo 480 do 520, čebula 50, česnj 150, slatko zelje 20 do 25, solata 25 do 40, krompir 20, grah v stročju 50 do 60, fižol v stročju 60 do 80, pesa 30 do 35, paprika zelena 100, paprika mleto 700, sladka repa 10, jabolka 50 in cvetača 50 do 60 dinarjev za kilogram, fižol 60 do 75, smetana 200, ajdova moka 70, ješpren 60 do 70, kaša 75 do 80, krma za kokoši 35 do 40, proso 40, koruza 35 do 40, oves 25, krhli 40 do 50 in orehi 60 dinarjev za liter, jajca 19 do 20, kokoši 300 do 600, piščanci 280 do 330 in zajec po 350 do 1000 dinarjev, merica špinače 20 dinarjev.

V RADOVLJICI Breskve 95, marelice 100, hruške 75, limone 200, slive 45, cvetača 126, kumare 55, paprika 115, paradižniki 45, česen 120, čebula 55, krompir 24, fižol stročji 70, solata 20, zelje v glavah 24, korenček 86 in peteršilj po 120 dinarjev za kilogram ter jajca po 21 dinarjev.

V TRŽICU Krompir 22 do 23, fižol 70, grah 70, marabele 60 in kumarice po 60 dinarjev za kilogram, šopek korenja 9 do 10 dinarjev, zelena 20 in glavica solate po 10 do 15 dinarjev.

V ŠKOFJI LOKI Solata v glavah 35, čebula 60, fižol v stročju 70 do 80, cvetača 60, kolerabe 40, zelje 25 do 30, krompir 20, pesa 40, jabolka 40, grah 70 dinarjev za kilogram, margolane 50, lisičke 30 in suho sadje 40 dinarjev za liter, jajca po 20, merica špinače 20, šopek korenjčka ali peteršilja po 10 dinarjev.

V KAMNIKU Stročji fižol 60 do 70, solata 40, kolerabice 40, zelje 24, cvetača 60, kumare 50 krompir 20, paprika 110, paradižnik 38 do 46, rdeča pesa 40, grah 50, korenček 50, česen 90, čebula 50, breskve 70 do 90, hruške 70, marelice 100, fige 85 in jabolka po 670 dinarjev za kilogram; borovnice 60 ter krma za kokoši 35 do 40 dinarjev za kilogram in jajca po 19 do 20 dinarjev.

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.05, 6., 7., 10., 13., 17., 17., 22. in 22.55 uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri ob nedeljah pa ob 6.05, 7., 13., 15., 22. in 22.55 uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri.

## Spoštovani bralci in naročniki!

V prejšnji številki našega lista ste prebrali obvestilo, da boste od sedaj naprej sprejemali redno, poleg Glasu Gorenjske, tudi Uradni vestnik okraja Kranj, ki bo izhajal kot priloga. Prvo številko ste že prejeli.

Pri tem posebej poudarjamo, da se zaradi tega ne bo povečala naročnina in bodo naši bralci Uradni vestnik prejeli mali brezplačno.

S takim načinom izhajanja Uradnega vestnika bomo dosegli, da bodo večjemu številu naših bralcev in naročnikov dostopni predpisi in ukrepi ljudskih odborov ter bodo tako še posebej prebivalci posameznih krajev seznanjeni z delom ljudskih odborov in njihovih organov.

To ni bila zgolj naša želja in zamisel, ampak predvsem želja in zahteva naših naročnikov in bralcev, ki so v svojih odgovorih na anketa vprašanja o vsebini našega lista, želeli, da bi bili v še večji meri seznanjeni z različnimi predpisi, ukrepi ljudskih odborov in delom njihovih organov. Razumljivo je, da je taka zahteva in želja v popolnem skladu z razvojem našega družbenega življenja, ker bomo na ta način pripomogli, da bo še večje število volivcev in državljanov, hitro in neposredno, seznanjenih z delom naše ljudske oblasti. Tako bodo na ta način še bolj, neposredno ali posredno, vključeni v odločanje in obenem izvajanje raznih sklepov in ukrepov.

Prepričani smo, da bo s tem naš skupni namen dosežen, obenem pozivamo vse naše bralce in naročnike, da nam sporočijo, kaj vse bi želeli, da bi bilo, poleg dosedanj vsebine, še objavljamo v Uradnem vestniku Okrajnega ljudskega odbora Kranj.

## PETEK, 24. JULIJA

8.35 Operetne melodije; 9.00 Umetne pesmi poje Planinski oklet iz Maribora; 9.20 Edvard Grieg: Holbergova suita; 9.40 Popevke od tu in tam; 10.40 Zabavni zbor Norman Luboff; 11.15 Naš podlistek - Robert Jungk: Prihodnost se je že začela - IV.; 12.00 Otroci pozdravljajo; 12.15 Kmetijski nasveti — ing. Janez Perovšek: Uspehi pridelovanja krme v združenem sodelovanju; 12.25 Sedem pevcev — sedem popevk; 12.45 A. Hallecker: Od Splita do Dubrovnika; 13.30 Dueti iz Verdijevih oper; 14.10 Domače polke in valčki; 16.00 Sportna reportaža; 16.40 Goriva in motorji; 17.05 Razgovor z volivci;

## SOBOTA, 25. JULIJA

8.20 Pionirski tednik; 8.40 Mladina poje; 9.00 S. Mihelič: Tri skladbe za violino in klavir; 10.10 Klavir v ritmu; 11.10 Ameriške in kanadske pesmi poje Ernie Ford Tennessee; 11.30 Zanimivosti iz znanosti in tehnike; 12.15 Kmetijski nasveti — Dr. ing. Franjo Janičič: Kemična sredstva za varstvo krompirja; 12.45 Poje vokalni kvintet »Optimisti«; 13.30 Tri Rosinijeve uverture; 14.10 Pisani zvočki z Dravskega polja; 16.00 Na platnu smo videli; 16.20 Uganite, kaj igramo? 18.00 Turistična oddaja; 18.45 Okno v svet; 21.00 Melodije za prijeten konec tedna; 22.15 Oddaja za naše izseljence; 23.10 Plesna glasba do polnoči.

## NEDELJA, 26. JULIJA

8.00 Mladinska radijska igra — Franjo Kumer: Riževo zrno; 8.40 Solistični intermezzo; 10.00 Se pomnite, tovariši... Lado Kozak: Kardeljeva potovanja; 10.30 Iz narodne skrinje; 11.30 Mitja Krefc: Rdeča zemlja (reportaža); 13.30 Za našo vas; 15.30 Nedeljski popoldan pod vaško lipo; 16.20 Naš kopalniški koncert; 17.00 60 minut športa in glasbe; 18.54 E. Granados: Intermezzo; 20.00 Nedeljski intervju; 21.10 Med zgodbinami in skladbami; 23. Popevke na tekočem traku.

## ŠKOFJA LOKA — PREIZKUŠNJA ZA LJUBELJ

Pred ljubeljsko dirko bodo imeli slovenski dirkači v nedeljo, 26. julija še en pomemben nastop — tretjo dirko za prvenstvo Slovenije, ki jo letos prvič organizira agilno AMD Škofja Loka. Na tej dirki bodo verjetno nastopili tudi tekmovalci iz drugih republik in bo glavna preizkušnja za ljubeljske dirke. Ze od nekdaj so dirke v Škofji Loki — organizirajo jih že od leta 1947 vsako leto — slovele kot zelo privlačne. Letos bo dirka še zanimivejša, ker so organizatorji uredili povsem novo progov dolžini 4,5 km, ki je vsa asfaltirana. Strokovnjaki so ugotovili, da bodo tekmovalci lahko vozili tudi 90 km na uro. Tekmovalci bodo vozili v naslednjih kategorijah: mopedi do 50 ccm 3 kroge; solo motorji do 125 ccm 4 kroge; motocikli s priklopci 5 kroge; solo motorji do 175 ccm 4 kroge; solo motorji do 250 ccm 6 kroge; avtomobili do 750 ccm 4 kroge in solo motorji nad 250 ccm 6 kroge.

Poskrbljeno je torej za vse. Gledalci bodo prav gotovo zadovoljni s to prireditvijo in teden dni kasneje še v večjem številu obiskali Ljubelj.

## PRIMORJE : TRIGLAV 65 : 45

V nedeljo zvečer je bil v Kranju plavalni dvoboj za jugoslovanski pokal med reškim Primorjem in domačim Triglavom. Medtem ko so bili moški precej izenačeni, so bile ženske Primorja v popolni premoči, saj so osvojile vsa prva mesta. Pri gostih je nastopilo tudi nekaj znanih državnih reprezentantov in rekorderjev.

Rezultati: moški — 200 m prosto: Mušnjak (P) 2:14,2; Vlado Brinovec (T) 2:17,6; 200 m prsno: Brandner (T) 2:59,2; Sepic (P) 3:01,6; 100 m hrbtno: Dorčič (P) 1:07,2; Drofenik (T) 1:12,4; 200 m metuljček: Sabolič (P) 2:39,9; Vlado Brinovec (T) 2:50,1 (nov slovenski mladinski rekord) 100 mnetov prosto: Kocmur (T) 0:58,4; Mušnjak (P) 1:00,8; ženske — 200 m prosto: Vekelič (P) 2:52,6; 200 m prsno: De Angeli (P) 3:20,7; 100 m hrbtno: Vukelič (P) 1:25,4; 100 m metuljček: Tadejevič (P) 1:28,9; 100 m prosto: Božičević (P) 1:15,8.

Stanje točk: Primorje 65; Triglav 45.

V waterpolo tekmi je Primorje premagalo Triglav z rezultatom 7 : 3 (5 : 1).

## ODBOJKARSKI DVOBOJ V SENCURJU

Preteklo nedeljo je bila za zaključek praznovanja krajevnega praznika Senčur odbojkarstva tekma med ekipama DPD Svoboda Senčur in Voglje. Zmagali so domači z rezultatom 3 : 0 in s tem osvojili prehodni pokal krajevne organizacije SZDL.

## ZA DAN VSTAJE MNOŽIČNA STRELSKA TEKMOVANJA

Po vsej Gorenjski so strelske družine priredile za Dan vstaje množična strelska tekmovanja za medaljo Dneva vstaje. Tekmovali so z različnimi puškami in stojiščem položaju. Kdor je dosegel 35 krogov, je prejel medaljo. Zaradi velikega zanimanja za to tekmovanje in ker vsi, ki so želeli tekmovali, niso prišli na vrsto, bodo tekmovanje ponovili še v nedeljo, 26. julija. Tekmujejo lahko vsi člani športnih društev in vseh klubov, kot tudi člani političnih in družbenih organizacij.

## V sredo se je ob »Tosovem« bazenu v Križah zbrala množica domačinov in Tržičanov, ki je z velikim zanimanjem spremljala propagandne plavalne tekme, ki jih je v počastitev Dneva vstaje priredilo TVD »Partizani« Križe.

Prireditve je pokazala, kolikšno zanimanje je med Tržičani za plavalni šport in kako pomemben je za njih novi objekt v Tržiču — kopalnice.



# MLADA RAST

## Kako skrbijo živali za svoj zarod

Opice so poznane po svojih muhavostih. Če le ni nikogar, ki bi jim kratil prostost, se domisljivo vsakršnih šal. Toda opiče mame so stroge. Ne dovolijo mladičem, da bi počeli, kar bi jih bilo volja. Kadar se mladiček le preveč prekopicuje, ga mama da žez koleno in ga pošteno namaha.

Prav gotovo da ni šala biti visoko v zraku in križariti sem in tja nad skalnimi vrhovi. Seveda mora biti to silno lepo, a tisti, ki počenja kaj takega, mora biti presneto pogumen. To vedo tudi stari orli in že zmladega navadijo svoje mladiče na te polete. Če se orliču v višinah zavrti v glavi in se ne upa spuštiti iz gnezda na prvi polet, ga stari orel ali orlica s silo vrže

iz gnezda in tedaj mora orlič — hočeš, nočeš — vzleteti.

Storklje so pametne in nežne mame. One vedo, da se bodo znali mladiči varovati nevarnosti, ko bodo odrasli. Zato jih nežno in skrbno čuvajo, dokler so še majhni. V hudi vročini varujejo mladiče pred žgočim soncem tako, da nad gnezdom razširijo svoja krila in naredijo senco.

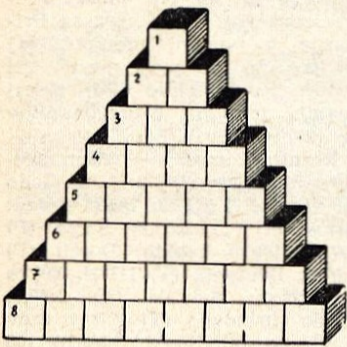
A. Matejič

## Mlinček na vodo

Dragi pionirji, prav gotovo vsi poznate mlinčke ob studenčkih. — Sedaj, v počitnicah, se tudi vi lahko v prostem času malo poigrate in si kaj takega sami napravite.

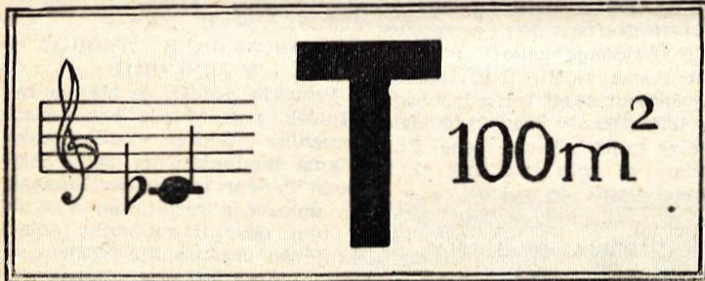
Urežite si primerno debelo vrbovo šibo in jo odrežite tako, da vam bo zadosti dolga paličica, ki bo služila kot gredelj. Na vsakem koncu to paličico skrbno zaokrožite. Nato si pripravite vsaj štiri lopate, ki jih urežite iz trštic ali iz močnejše vrbove šibe, ki jo je treba plosko odrezati, da dobi obliko lopate. — Ko so vse štiri lopate pripravljene, prekoljite gredelj v sredini v vsi debelino, da pogleda nož skozi. V nastali precep zatakните dve lopati, in sicer tako, da gleda ena navzgor, druga navzdol. Nato gredelj prekoljite še enkrat pravokotno na prejšnji precep. V nastali precep zatakните prav tako ostali dve lopati. Pazite, da gredlja ne precepate do konca. Poiščite si nato dve rogovi, ju zasadite na vsako stran toka, položite nanji gredelj z lopatami in pazite, da bo segala vsaka lopata v vodo. Mlinček se bo začel vrteti.

PIRAMIDA



Samo vodoravno: 1. začetna črka, 2. ploskovna mera, 3. doba, vek, 4. merska enota, 5. mazilo, 6. fotografski aparat, 7. del sveta, 8. lončarska umetnost.

## REBUS



# LAKANDONCI - ZADNJI POTOMCI

velikega plemena Maja in Koloradi - 200 preživelih ljudi nekdanjega močnega indijskega plemena

Lakandonci so zadnji potomci pravih Majev. Zive v Jukatenu in jih je danes samo okrog 300. Rastreseni so po nomadskih družinah, vzdolž tajinstvenih velikih rek, Gozdovi, kjer se nahajajo, so gosti in nepregledni. Ker pa Lakandonci vsakih 6 mesecev menjajo svoje bivališče, jih je zelo težko najti.

bolj navdušeni nad kolesi letala. Lakandonci bodo prav gotovo izumrli še pred koncem tega stoletja. Uničila jih bosta tuberkuloza in malarija, ker njihova kri, nikoli mešana z novo, ni odporna proti boleznim. Ko je pred 20 leti hodil po teh krajih ameriški arhitekt Morli in v pragozdovih iskati izginula mesta

najnujno, da menjajo svoja bivališča.

V Ekvadorju naletimo na Kolorade, zadnje pripadnike nekdanjega velikega plemena, od katerih je danes ostalo samo okrog 200 prebivalcev. Ime Koloradi so dobili zaradi las, barvanih s sadom divjih, rdečih plodov, ki jih nudijo pragozd. Njihov poglavar Porfirio pravi, da Koloradov kmalu ne bo več in to iz dveh razlogov: prvič, ker so primorani, da jim ni do življenja, a drugič zato, ker hodijo njihovi otroci v šolo (od časa do časa), prenehajo s starim načinom negovanja las. Kadar pa se bodo otroci sramovali barvanja las, takrat ne bo več Koloradov. — Tako je mnenje njihovega poglavarja. Urejanje las jim je kot verski obred. Civilizacija jim pri tem pomaga z vazelinom. Od civiliziranih belcev najbolj cenijo čevlje, odbojko in šnops. Sicer miroljubni Koloradi so zelo nevarni, kadar se napijejo. Radi se vozijo z avtobusom, a ker so siromašni, se vsedejo na streho, da plačajo samo polovično karto. Težko se odrekajo stvarim, ki jih vidijo v mestu, a brez skrbi so le v gozdovih, čim dlje od belcev. Najboljši primer za to nam daje poglavar Porfirio. On sam se oblači po vzoru belcev, svojim podanikom pa to zabranjuje, češ da jih bodo navade belcev pogubile.

vendar se ni bati za njih bodočnost. Civilizacija jih najmanj 10 let še ne bo pregnala.

## Uspeh v medicini

Čim starejša so človeška tkiva, tem manj učinkovito je njihovo delovanje. To velja še posebej za arterije. Prej kot ostala tkiva se arterije deformirajo na razne načine, ki so poznani pod imenom arterioskleroza. Lahko se krčijo ali popolnoma zapro. Danes imamo vse večje število obolenj arterij in to predvsem v mlajših letih življenja. V času korojske vojne so se pojavila obolenja arterij pri 80 % ranjenih ameriških vojakov, ki so bili vsi manj kot 30 let stari. Danes je končno omogočeno popolno zdravljenje arterij. Težave presajanj živih tkiv iz ene osebe na drugo so velike. Te so premagane pri obolenju oči, takrat, ko se presaja roženica. Ravno tako se danes lahko presadijo arterije. Na vsi srečo ima obolenje arterije to prednost, da se lahko omeji na določeni del telesa, tako da se obolen del telesa lahko zamenja z novo arterijo. Skrivnost presajanja roženice ali arterije leži v tipu tkiva, ki se imenuje fibrozno tkivo, ravno tako je fibrozno tkivo tudi arterija.

200 Koloradov je torej na prelomni točki svoje zgodovine, Ko se nove žile zašije na ostanke stare arterije, nekatere



Potomci Majev še niso okusili civilizacije belcev

Kdo so pravzaprav Lakandonci? Ali so ostanki obnovljene civilizacije Majev, ki pripadajo obnovenemu imperiju in ki so se namestili na Jukatenu, da se izogone Špancem? Ali so močnejši potomci tistega plemena, ki se je menda odcepil od glavnine kakih 500 let pred našim štetjem, ki so se potem naučili vzgajati rastline — koruzo, v njihovim jeziku mavis, po katerem se imenujejo Maji? Vprašanje brez odgovora!

Potomci Majev so tako primitivni, da se jih civilizacija belcev prav gotovo ni niti dotaknila. Strelce so sicer zamenjali s karabinkami kalibra 22, toda niso se odrekli poligamije, nomadskega načina življenja, vrečastih oblek, ki jih tko njihove žene, enako za moške kot za ženske. Poznajo letala, ki letajo nad njihovimi glavami in so naj-

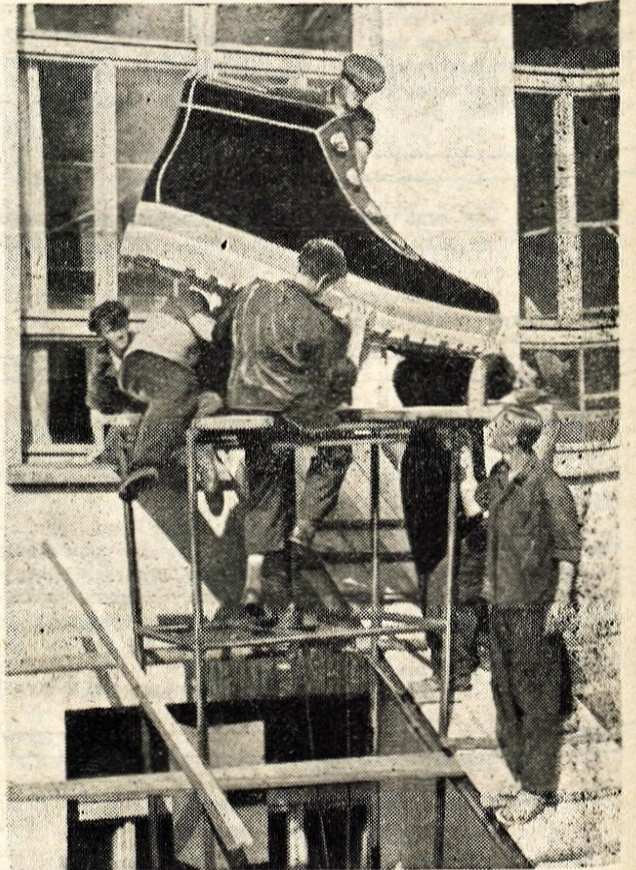
Majev, je preštel 400 glavarjev — uzin. Danes jih verjetno ni več kot 300. Prav tako je od generacije do generacije vedno manj žena. Poslednji Lakandonci bodo brez svojih družin begali skozi divjino svojih pragozdov.

Lakandonci so slabi plavalci. Rib ne marajo, so pa zelo dobri lovci. Mož sili ženo, da mu kot sužnja dela na vrtovih, kjer vzgajajo banane, koruzo in tobak. S stiskanjem koruze dobivajo neke vrste alkoholne tekočine, od katere so pogosto pijani. Ženo za ljubimkanje može vedno znova izbirajo. Vendar lakandonske žene ne poznajo ljubeznosti. Lakandonci se poročijo pri 14 letih in tedaj postane poglavar družine. Kolibe, v katerih žive danes Lakandonci, imajo visoko in široko streho iz prepletene listja. Primitivne hišne lonce iz izdolbenih dreves ali sušene gline so zamenjali z industrijskimi proizvodi in konzervami za bencin in tudi ogenj prizigajo z vžigalicami. Glavar odloča, kdaj zapustijo kolibo in vse kar je v njej, in se preselijo na drugo mesto. Selitve Lakandoncev tolmačijo tako: Lakandonci jedo opice, teh pa seveda na enem mestu zmanjka, zato je

### REŠITEV KRIZANKE ŠT. 20

Vodoravno: 1. pat, 3. srt, 5. USA, 7. luštrek, 10. km, 11. Aar, 12. abe, 14. jih, 16. riž, 18. da, 19. rafiner, 21. Ero, 22. kal, 23. sir.  
Navpično: 1. polka, 2. tuš, 3. saraj, 4. tek, 6. sta, 8. umbra, 9. Eride, 13. Eiffel, 15. Harar, 17. žir, 19. rok, 20. nos.

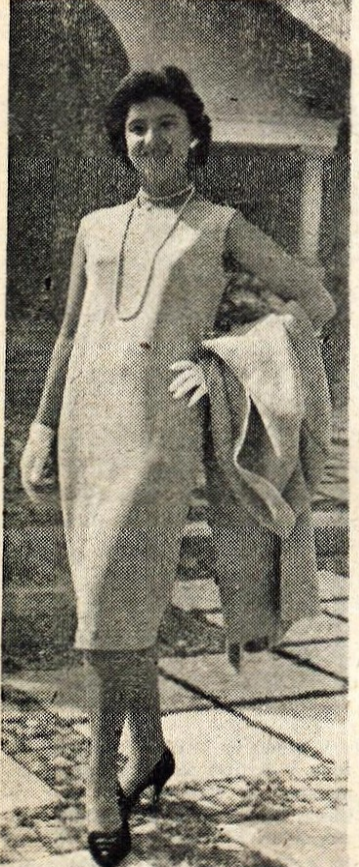
## »Veli Jože« med čevlji



»Planika«, industrija obu ve iz Kranja, bo na Gorenjskem sejmu razstavila največji čevljev v Jugoslaviji. — Čevljev ima številko 270 (dolg je približno 2 metra). Človek, ki bi mu čevljev odgovarjal, bi moral biti velik 12 metrov, za obleko pa bi tak možakar potreboval kar 33 metrov blaga.

# DRUŽINSKI POMENKI

## MODA Igrišče - otrokov kulturni odmor in zabava



Narava sama sili otroka k gibanju, toda kje naj v tesnem mestnem stanovanju najde prostor za izživiljanje svojih mladih sil, za igranje s sovrstniki.

Nekega dne pa zagleda, kako v bližini hiše delavci urejajo prostor, kako buldožerji orjejo zemljo, kako zasajajo drevesa, nameščajo igralne naprave itd. Mamica otroku pove, da pripravljajo otroško igrišče; tam bo lahko po mili volji tekal in skakal. Zdjaj prav težko čaka dne, da bodo igrišče odprli in potem bo treba vsak dan samo materinega dovoljenja, da sme tja, na igrišče, kraj svojih želja.

V Kranju bodo 1. avgusta odprli otroško igrišče na Hujah med stavbami na desni strani Zupančičeve ulice. Dolgo čakanje otrok na igrišče ni bilo zaman. Tu se bodo lahko zbirali, spoznavali razne igre, se vživljali vanje, navezovali prijateljske stike s sovrstniki in krepili na čistem zraku ob razni dejavnosti svoje telo.

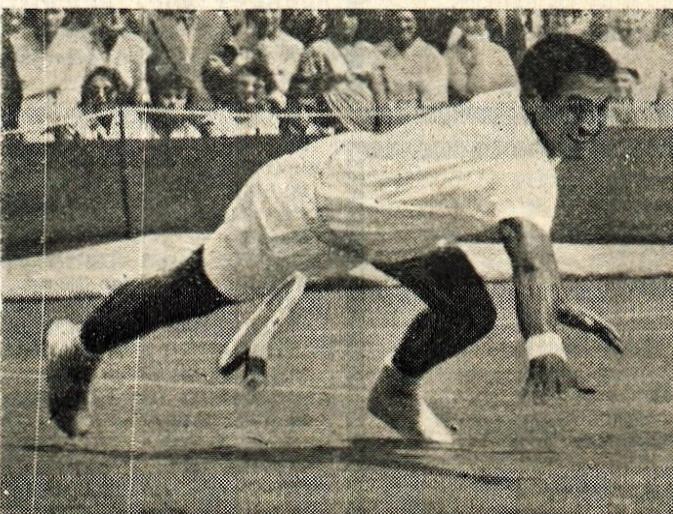
Tudi tovarna Inteks ima lep načrt za otroško igrišče na Planini. Prav tako so sprejeti načrti za otroško igrišče na Zlatem polju in so priprave zanj že v polnem teku. Finančna sredstva so zagotovljena, pereče je le vprašanje delovne sile, vendar upajo, da bo igrišče še letos dograjeno.

Tako upamo in si želimo tudi mi, saj vsi vemo, da nudi igrišče otrokom kulturni odmor in zabavo. Naši otroci bodo deležni življenjske radosti, ki je osnovna potreba vsakogar. M.F.

### Drobni nasveti

- Krhko testo lahko tudi poleti hranimo nekaj dni. Zavijemo ga v pomaščen celofan ali pergamentni papir in postavimo na hladen prostor oziroma na kamnita tla.
- Zelenjavno jed zgostimo brez moke, in sicer ji med kuhanjem dodamo nastrganega krompirja. Tako jed bo zelo okusna.
- Mlinček za mletje kave moramo večkrat očistiti: v njem zmeljemo suhe kruhove drobtinice. V mlinčku se namreč nabere tanka plast kavnega olja, ki postane časoma žaltavo in pokvarja aromo. V tako očiščenem mlinčku bomo lahko pripravili dobro kavo.
- Penasto gumo lahko peremo samo v mlačni vodi oziroma v mlačni milnici, potem pa jo še temeljito izperemo s čisto vodo in posušimo na zraku. Vroča voda in ostra pralna sredstva ji škodujeta.

## Favorit je spustil reket



V igri proti Dancu Torven Ulrichu je zmagovalce teniškega turnirja na winbledonskem igrišču v Londonu, Alex Olredo, spustil svoj reket.

celice izumro, toda fibrozno tkivo služi kot podlaga, na kateri se ustvarijo nove celice.

Možganska tkiva in sočne mišice so še posebej občutljive, če jim primanjkuje kisika. Če tem organom dovajajo kisik obolele arterije, pride kaj kmalu lahko do smrtonosnih posledic. Najhujše je to, da so za kirurga arterije običajno nedostopne.

V londonski bolnišnici, v kateri je bil pred 30 leti odkrit penicilin, je šlo sedaj kirurgom za to, da v času operacije zašijejo, odnosno zamenjajo stare arterije, ki oskrbujejo mozeg s krvjo, z novimi.

Ta uspeh bo prav gotovo pripomogel k zmanjšanju smrtnih primerov od možganske kapi. Znanstveni delavci upajo, da bodo s pomočjo aparata, ki zamenja srce in pluća, lahko zamenjali tudi arterije, ki preskrbujejo srce s krvjo. Razumljivo je, da je to stvar bodočnosti. Znanstveniki verujejo, da bo prišel dan, ko tromboza srca ne bo več smrtonosna.

»Vreče« so že zgubile svoj pomen in mik, vendar pa jih kljub temu še lahko uporabimo, če preko njih povežemo pas ali jih spredaj ali zadaj zapnemo z zaponko. Vrhnji model je domač, pleten iz volne.